

ES patariamieji organai

Nuomonių rengimo procesai nustatyti, tačiau jas pateikti laiku ir įvertinti poveikį tebėra iššūkis



EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Turinys

Dalis

01–14 | **Pagrindiniai aspektai** 01

01–07 | Kodėl ši sritis svarbi

08–14 | Ką nustatėme ir rekomenduojame

15–66 | **Mūsų pastabos išsamiau** 02

15–37 | **Rengiant nuomones vadovaujamesi kokybės valdymo procesais, tačiau yra ekspertų atrankos procedūrų trūkumų**

17–20 | Procedūros apima visą nuomonės rengimo ciklą

21–23 | Nustatytos konkrečios taisyklės, kad būtų galima laiku reaguoti skubiais atvejais

24–29 | Teikdami nuomones komitetai vadovujasi nustatytais projektų rengimo gairėmis ir peržiūros procesais

30–33 | Nuomonių rengimas apima sistemingas konsultacijas su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais

34–37 | Komitetuose esama ekspertų atrankos procedūrų trūkumų

38–51 | **Nuomonės ne visada pasiekia ES teisės aktų leidėjus laiku, o vėlavimas nėra sistemingai stebimas**

40–41 | Pateikti nuomones laikantis institucinių terminų yra sudėtinga

42–47 | Nuomonės, parengtos gavus privalomą prašymą, kartais pateikiamos per vėlai, kad Europos Parlamentas galėtų jas aktyviai apsvarstyti

48–51 | Komitetai sistemingai nestebi institucinių ar politinių terminų laikymosi

52–66 | **Komitetai praneša apie informavimo veiklą, tačiau turi mažai informacijos apie nuomonių poveikį**

54–59 | Abu komitetai turi įvairių komunikacijos ir informavimo priemonių, tačiau jos nėra sistemingai naudojamos

60–66 | Komitetai sistemingai nevertina, kaip jų nuomonės atsispindi galutiniuose teisės aktuose

Priedai

I priedas. Apie auditą

ES patariamųjų organų ištakos ir tikslas

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Europos regionų komitetas

Audito apimtis ir metodas

II priedas. EESRK nuomonių projektų rengimo ir priėmimo procesai

III priedas. RK nuomonių projektų rengimo ir priėmimo procesai

IV priedas. Iki atrinktos nuomonės priėmimo plenarinėje sesijoje praėjęs laikas

V priedas. Iki atrinktos nuomonės priėmimo plenarinėje sesijoje praėjęs laikas

VI priedas. Nuomonių savo iniciatyva, galimai prisidėjusių prie teisės aktų pakeitimų, pavyzdžiai

Santrumpos

Žodynėlis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto atsakymai

Europos regionų komiteto atsakymai

Chronologija

Audito grupė

01

Pagrindiniai aspektai

Kodėl ši sritis svarbi

- 01** Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) ir Europos regionų komitetas (RK) yra Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) įsteigti Europos Sąjungos patariamieji organai. EESRK sudaro trys organizuotos pilietinės visuomenės grupės: darbdaviai, darbuotojai ir pilietinė visuomenė, siekiant skatinti dalyvaujamąją demokratiją. RK sudaro išrinkti vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai. Jis yra oficialus šių institucijų balsas formuojant ir įgyvendinant ES politiką. Savo ataskaitoje abu organus vadinsime komitetais.
- 02** SESV nustatyta, kada ES institucijos turi prašyti pateikti nuomones (gavus privalomą prašymą rengiamos nuomonės), kada institucijos gali konsultuotis su patariamaisiais organais (perspektyvinės ir tiriamosios nuomonės) ir kada komitetai gali veikti savo iniciatyva¹ (*1 priedo 4 diagrama*). Privalomai prašoma pateikti nuomonę siekiant įtraukti komitetus į ES teisėkūros procesą, kai Europos Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.
- 03** Nors SESV reikalaujama, kad teisėkūros proceso metu Parlamentas ir Taryba konsultuotųsi su komitetais, šios institucijos išlaiko veiksmų laisvę sprendamos, kaip atsižvelgti į komitetų nuomones ir rekomendacijas. Lobistai, nevyriausybinės organizacijos (NVO) ir organizuotos interesų grupės, nepriklausantys SESV institucinei struktūrai, taip pat bando daryti įtaką sprendimus priimantiems asmenims².

¹ SESV 304 ir 307 straipsniai.

² Panke, D., Hönnige, C. ir Gollub, J., *Consultative Committees in the European Union: No Vote – No Influence?* European Consortium for Political Research, 2015.

04 Tarptautiniuose standartuose – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO), Jungtinių Tautų ir Europos Tarybos – pabrėžiama, kad patariamieji organai turėtų atlikti institucinę funkciją siekiant gero valdymo ir dalyvaujamosios demokratijos. Remiantis EBPO, patariamieji organai yra tiltas, jungiantis politikos formuotojus ir suinteresuotuosius subjektus, derinant ekspertines žinias, atstovavimą ir legitimumą. Šie organai „atlieka pagrindinį vaidmenį [...] teikdami informaciją, faktus ir įrodymus įvairiais politikos ciklo etapais“³. Todėl jų nuomonės ne tik teikia neprivalomas gaires ir specializuotas žinias, bet ir prisideda prie demokratinio dalyvavimo ir legitimumo, nes leidžia įvairių lygmenų visuomenės nariams prisidėti prie politikos formavimo.

05 Savo audito metu daugiausia dėmesio skyrėme nustatyti tvarkai, kuria siekiama sudaryti sąlygas komitetams rengti aktualias ir kokybiškas nuomones, laiku jas pateikti, kad būtų prisidėta prie teisėkūros proceso, ir sistemingai analizuoti jų poveikį. Mūsų auditas apėmė procesus, kuriuos EESRK ir RK taikė 2019–2024 m. rengdami nuomones (iš viso 1372 nuomones). Tikrinome visų rūšių komitetų nuomones ir visą rengimo procesą – nuo strateginio planavimo iki jų darbo poveikio vertinimo. Tikrinome į imtį įtrauktų 60 nuomonių (po 30 kiekvieno komiteto nuomonių, skirtingų pagal rūšį, politikos sritis ir metus per 2019–2024 m. Parlamento kadenciją) projekto rengimo procesą, kokybės kontrolės priemones, savalaikiškumą ir darbo tvarkos taisyklių (DTT) laikymąsi. Daugiau informacijos apie audito metodą pateikta [I priedo 12–14](#) dalyse.

06 Vertinome abiejų patariamųjų organų naudojamus procesus, skirtus padėti:

- rengti kokybiškas ir aktualias nuomones;
- pateikti nuomones laiku, kad būtų prisidėta prie teisėkūros proceso;
- analizuoti, kaip instituciniai suinteresuotieji subjektai atsižvelgia į jų nuomones teisėkūros proceso metu.

Tiesiogiai netikrinome komitetų nuomonių turinio.

07 Mūsų auditas suteikia savalaikę galimybę abiem komitetams padėti įvertinti savo veiklos rezultatus, kadangi jie neseniai pradėjo naują kadenciją. Pastaraisiais metais (2022 ir 2024 m.) abu komitetai taip pat atnaujino savo bendradarbiavimo susitarimus su Europos Parlamentu ir Komisija, stiprindami savo institucines partnerystes. Tikimės, kad mūsų nustatyti faktai padės sustiprinti komitetų nuomonių rengimo procesus. Tai bus svarbu ne tik patiems komitetams, bet ir teisėkūros institucijoms, kurios gauna šias nuomones, ir kitiems išorės suinteresuotiesiems subjektams.

³ OECD (2017), *Policy Advisory Systems: Supporting Good Governance and Sound Public Decision Making*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, p. 15.

Ką nustatėme ir rekomenduojame

- 08** Abu komitetai turi kokybės valdymo procedūras, kurios padeda rengti jų nuomones, tačiau yra ekspertų atrankos procedūrų trūkumų. Komitetai kartais pateikia nuomones per vėlai, kad galėtų daryti įtaką ES sprendimų priėmimui, o tai gali pakenkti nuomonių poveikiui. Nors komitetai stebi informavimo veiklą, dabartinės jų sistemos nėra skirtos rezultatams ar poveikiui teisės aktams sistemingai vertinti, o esami rodikliai daugiausia orientuoti į matomumą ir apimtį, o ne į poveikį.
- 09** Kalbant apie planavimą, RK nustato daugiamečius prioritetus, suderintus su ES teisėkūros ciklu. EESRK vykdo planavimą teminiu lygmeniu, tačiau trūksta visą komitetą apimančio ilgalaikio strateginio planavimo. Abu komitetai turi aiškias taisykles ir gaires, kurios apima visą visų rūšių nuomonių rengimo ciklą ir kuriomis siekiama užtikrinti nuoseklų kokybės ir standartizacijos lygį. Tai apima taisykles dėl nuomonių formos, apimties, projekto rengimo ir peržiūros prieš jas galutinai priimant. Komitetai taip pat parengė skubiems atvejams skirtus procesus ir nustatė specialią tvarką. Administratoriai padeda pranešėjams teikdami atitinkamą informaciją apie politiką ir per visą nuomonės rengimo procesą tikrindami tekstų aiškumą ir nuoseklumą. Kad būtų išvengta išteklių dubliavimo, EESRK ir RK dalijasi įvairiomis administracinėmis ir aptarnavimo paslaugomis, susijusiomis su vertimu raštu, logistika ir IT parama. Žr. [17–29](#) dalis.
- 10** Abu komitetai plačiai naudojami ekspertų paslaugomis, kad šie padėtų jiems rengti nuomonių projektus, tačiau nė vienas iš jų nėra nustatęs skaidrių ekspertų atrankos kriterijų. RK taip pat nėra nustatęs ekspertų atrankos procedūrų ar komiteto lygmens ankstesnių ekspertų registro. Dėl to kyla šališkumo rizika, trukdoma skaidrumui, o tai kelia riziką komitetų reputacijai. Žr. [30–36](#) dalis.



1 rekomendacija

Didinti ekspertų atrankos skaidrumą

Dėl ekspertų atrankos:

- a) kiekvienas komitetas turėtų nustatyti ir paskelbti kriterijus;
- b) RK turėtų nustatyti procedūras ir sukurti centrinį ekspertų registrą, kuriame būtų registruojamas jų ankstesnis darbas komitete ir jų kompetencijos sritys.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2026 m. gruodžio mėn.

- 11** EESRK pateikė savo nuomones iki Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos nustatytų terminų 71 % atvejų, o RK laikėsi šių terminų 33 % atvejų. Tačiau abu komitetai mus informavo, kad jie teikia pirmenybę politiniams terminams: jie siekia pateikti savo nuomones prieš balsavimą atitinkamame Europos Parlamento komitete. EESRK šį tikslą pasiekė 84 % atvejų, o RK – 74 % atvejų. Žr. **40–47** dalis.
- 12** Nė vienas komitetas neturi pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių ar automatizuotų sistemų, skirtų nuosekliai ir sistemingai stebėti, kaip laikomasi institucinių ir politinių terminų. Automatinio veiklos rezultatų stebėjimo ir įspėjimų trūkumas trukdo anksti nustatyti kliūtis ir vėliau pranešti apie veiklos rezultatus. Žr. **48–51** dalis.



2 rekomendacija

Pagerinti nuomonės pateikimo laiku stebėseną

Kiekvienas komitetas turėtų:

- a) nustatyti pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, susijusius su savalaikiškumu, (pavyzdžiui, per institucinius ir politinius terminus priimtų nuomonių procentinė dalis);
- b) integruoti automatizuotą terminų sekimą ir įspėjimus į savo darbo procesų priemones;
- c) išanalizuoti, ar reikia organizacinių pakeitimų, kad būtų skatinamas spartesnis nuomonių priėmimas.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2027 m. gruodžio mėn.

- 13** Komitetai atnaujino savo komunikacijos strategijas, kurios apima kelių priemonių (socialinės žiniasklaidos, interneto svetainių, pranešimų spaudai), plataus masto suinteresuotųjų subjektų tinklų ir įvairios tikslinės informavimo veiklos naudojimą. Jie taip pat sustiprino tarpinstitucinį bendradarbiavimą su Europos Parlamentu ir Komisija ir sukūrė tinklus suinteresuotųjų subjektų dalyvavimui stiprinti. Žr. **54–59** dalis.

- 14** Nors abu komitetai pripažįsta, kad poveikio vertinimas yra strateginis prioritetasis, jie to dar neįgyvendino praktiškai. Abu komitetai vertina išdirbius (nuomonių skaičių, paminėjimus žiniasklaidoje ir kt.), bet ne rezultatus ar savo nuomonių poveikį teisės aktams. Nors 2015 m. RK pradėjo teikti metines poveikio ataskaitas, jos tebėra aprašomojo pobūdžio ir grindžiamos išdirbiais. EESRK stebi nuomonių poveikį teminio skyriaus ir grupės lygmeniu, tačiau neturi standartizuotos visą komitetą apimančios ataskaitų teikimo sistemos. Nors abu komitetai persvarstė savo nuomonių formą tam, kad būtų lengviau įvertinti poveikį, nė vienas komitetas nuosekliai nestebi, kaip jų rekomendacijos atspindi ES teisės aktuose. Žr. 60–66 dalis.



3 rekomendacija

Institucionalizuoti veiklos rezultatų vertinimą

Komitetai turėtų:

- a) nustatyti ir nuosekliai taikyti procedūras, susijusias su kokybiniais ir rezultatais grindžiamais rodikliais (pavyzdžiui, nuomonių, atspindėtų teisės aktuose, skaičiumi, instituciniu atsižvelgimu), pagal kuriuos būtų galima geriau įvertinti poveikį;
- b) kasmet teikti veiklos rezultatų ataskaitas, nurodant kiekybinius ir kokybinius rodiklius.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2027 m. gruodžio mėn.

Mūsų pastabos išsamiau

Rengiant nuomones vadovaujamasi kokybės valdymo procesais, tačiau yra ekspertų atrankos procedūrų trūkumų

- 15** EBPO mano, kad, siekiant parengti kokybiškas nuomones, politikos patariamieji organai turi turėti aiškias funkcijas ir atsakomybės sritis⁴. Patariamieji organai turėtų suderinti darbo programas su teisėkūros ciklais ir instituciniais prioritetais. EBPO taip pat pripažįsta skaidraus projektų rengimo ir ekspertų dalyvavimo svarbą užtikrinant kokybę⁵.
- 16** Tikimės, kad komitetai, siekdami valdyti įvairių rūšių nuomonių rengimą, bus nustatę:
- aiškias taisykles, darbo metodus, procedūras, sprendimų priėmimo pareigas ir dokumentais pagrįstus darbo procesus, apimančius visą procesą nuo planavimo iki galutinio priėmimo, atspindinčius tiek trumpalaikę (metinę), tiek ilgalaikę ES teisėkūros perspektyvą;
 - tinkamas neatidėliotinas ir nenumatytų atvejų priemones, siekdami užtikrinti, kad būtų laiku reaguojama į naujas ar nenumatytas užduotis;
 - rengimo gaires, minimaliuosius standartus ir peržiūros procesus, siekdami patikrinti nuomonių tikslumą ir darnumą (įskaitant rūšį, ilgį, formą), kad būtų pagerinta kokybė;
 - procesus, kuriais vadovaujantis būtų atsižvelgiama į įvairių komitetuose atstovaujamų suinteresuotųjų subjektų nuomones;
 - skaidrius ekspertų atrankos kriterijus ir procesus.

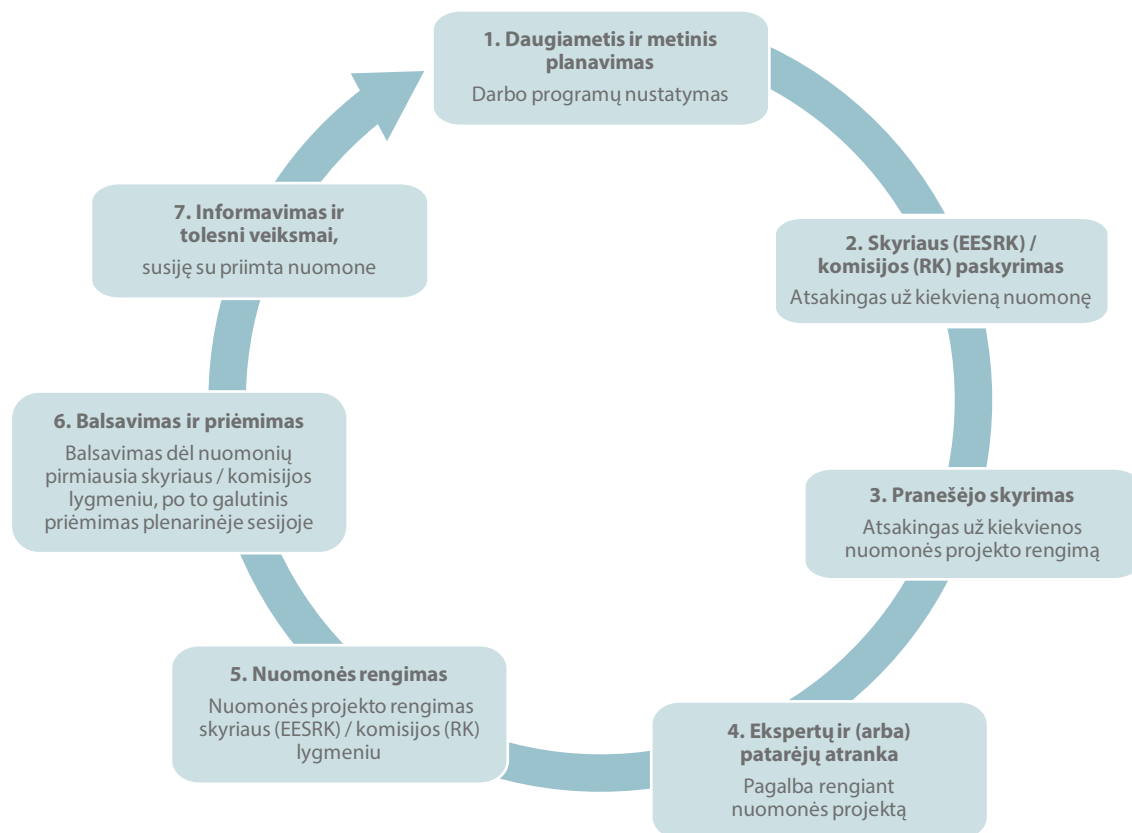
⁴ Ten pat, p. 72 ir 84.

⁵ Ten pat, p. 12, 45 ir 79.

Procedūros apima visą nuomonės rengimo ciklą

17 Abu komitetai yra nustatę darbo procesus, apimančius visą nuomonių teikimo procesą. Procesai aprašyti darbo tvarkos taisyklėse (DTT), kurios reguliariai atnaujinamos⁶ ir išsamiai išdėstomos įgyvendinimo nuostatose. **1 diagramoje** parodyti įvairūs susiję etapai ir su kiekvienu etapu susijusios taisyklės. Bendradarbiavimas su Europos Parlamentu⁷ ir Komisija⁸ nustatytas bendradarbiavimo susitarimuose. Pastaraisiais metais (2022 ir 2024 m.) jie taip pat buvo atnaujinti.

1 diagrama | Nuomonės rengimo ciklas



Šaltinis: EESRK ir RK DTT.

⁶ EESRK 2022 m. DTT, RK 2024 m. DTT.

⁷ 2024 m. EESRK bendradarbiavimo susitarimas su Europos Parlamentu ir 2024 m. RK bendradarbiavimo susitarimas su Europos Parlamentu.

⁸ 2022 m. EESRK bendradarbiavimo su Europos Komisija protokolas ir 2024 m. RK bendradarbiavimo su Europos Komisija protokolas.

- 18** RK turi savo daugiamečius politinius prioritetus, kurie suderinti su ES instituciniais prioritetais ir teisėkūros ciklu. Ilgalakis EESRK planavimas grindžiamas įvairiomis teminėmis metinėmis priemonėmis, parengtomis teminių skyrių lygmeniu. Tai, kad nėra ilgesnio laikotarpio prioritetų nustatymo visam EESRK, riboja strategiškesnį jo darbo planavimą tarp skyrių. Manome, kad tai ypač svarbu rengiant nuomones savo iniciatyva, kurių aktualumas priklauso nuo derėjimo su į ateitį orientuotais instituciniais prioritetais. Tačiau 2024–2025 m. EESRK pradėjo procesą, kuriuo siekiama pereiti prie labiau integruoto strateginio planavimo požiūrio.
- 19** Kiekvieno komiteto DTT nustatytos konkrečios kiekvienos rūšies nuomonėms (gavus prašymą rengiamoms nuomonėms, tiramosioms nuomonėms, nuomonėms savo iniciatyva ir rezoliucijoms) taikomos darbo procesus reglamentuojančios taisyklės (**2 diagrama**). Darbo tvarkos taisyklėse nurodoma kiekvienos nuomonės projekto rengimo pradžia, būtinos rengimo ir tvirtinimo procedūros ir tai, kaip išdirbis turėtų būti pateiktas ES institucijoms.

2 diagrama | Įvairių rūšių nuomonėms taikomos procedūros

EESRK išdirbio kategorijos ir DTT

Gavus prašymą rengiamos nuomonės (51, 62 ir 70 straipsniai): Parlamento, Tarybos ar Komisijos prašymu (SESV 304 straipsnis). Biuras paskiria skyrių; skiriamas pranešėjas ir tyrimo grupė. Projektas parengtas tyrimo grupėse → priimtas skyriuje → priimtas plenarinėje sesijoje. Remiantis EESRK skirstymu į kategorijas, jos laikomos A kategorijos nuomonėmis.

Nuomonės savo iniciatyva (52 straipsnis): inicijuoja EESRK (skyriai, grupės, biuras, plenarinė asamblėja). Prieš pradėdant rengti projektą reikalingas biuro pritarimas. Dažnai naudojamos darbdaviams, darbuotojams ar pilietinei visuomenei svarbiems klausimams kelti. Laikomos C kategorijos nuomonėmis.

Informaciniai pranešimai (25, 31, 47, 49 straipsniai): neprivaloma analizė biuro ar skyriaus prašymu. Prisideda prie diskusijų arba paruošia dirvą būsimoems nuomonėms.

Tiriamosios nuomonės (47 straipsnis): taip pat Tarybos (įskaitant rotacijos tvarka Tarybai pirmininkaujančias valstybes nares), Parlamento arba Komisijos prašymu prieš pateikiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Siekiant kuo anksčiau prisidėti prie politikos formavimo. Laikomos B arba B+ kategorijos nuomonėmis.

Kitos nuomonės, rezoliucijos ir pranešimai (50, 52, 64 straipsniai): politiniai pareiškimai skubiais klausimais (žmogaus teisės, ES prioritetai). Priimama plenarinėje sesijoje, netaikant visos nuomonės pateikimo procedūros. Naudojama greitiems politiniams pranešimams.

RK išdirbio kategorijos ir DTT

Gavus prašymą rengiamos nuomonės (41–44 straipsniai): Parlamento, Tarybos ar Komisijos prašymu (SESV 307 straipsnis). Privalomos arba neprivalomos. Perspektyviniai prašymai pateikti nuomonę apima vietos ir regionų institucijoms poveikį darančią politiką, pavyzdžiui, dėl visuomenės sveikatos ar transporto. Užkoduota AGORA, paskirta komisijoms, pranešėjas paskirtas taikant taškų sistemą. Po priėmimo RK komisijoje → priėmimas plenarinėje sesijoje.

Dviejų rūšių nuomonės savo iniciatyva

41 straipsnio b punkto i papunktis: nuomonės savo iniciatyva, rengiamos remiantis dokumentu arba Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės prašymu, (pasirinktinis nuomonės).

41 straipsnio b punkto ii papunktis: nuomonės savo iniciatyva be jokio Europos Komisijos dokumento ar konkretaus kitų institucijų prašymo (savo politine iniciatyva teikiamos nuomonės). Pastarosioms rengti reikalingas biuro leidimas.

Perspektyvinės nuomonės (41 straipsnio d punktas): Tarybos ar Komisijos prašymu **prieš joms rengiant teisės akto projektą**. Rengiamos kaip ir gavus prašymą pateikti nuomonę, tačiau jų apimtis ir terminai lankstesni. Dažnai susijusios su Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės prioritetais arba Komisijos darbo programa.

Rezoliucijos (46 straipsnis): politinės deklaracijos, dažnai susijusios su skubiais klausimais. Projektą rengia politinės frakcijos arba biuras. Supaprastintas priėmimas (pranešėjo nereikia).

Kitos priemonės (45 straipsnis): indėlis į tarpinstitucinį dialogą (pvz., metinės ataskaitos).

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK ir RK DTT.

20 Gavus prašymą rengiamų nuomonių ir nuomonių savo iniciatyva projektų rengimo ir priėmimo procesai ir kiekvieno etapo darbo procesai pateikiami **II priede** (EESRK) ir **III priede** (RK). Išnagrinėję 60 nuomonių imtį, nustatėme, kad abu komitetai laikėsi savo DTT.

Nustatytos konkrečios taisyklės, kad būtų galima laiku reaguoti skubiais atvejais

- 21** Abu komitetai nustatė greito sprendimų priėmimo procesus ir veiklos tęstinumo priemones krizių ir veiklos sutrikimų atveju. Kai būtina, EESRK DTT leidžia taikyti skubos tvarką, kad būtų laikomasi trumpų terminų. Užuoat pasitelkęs tyrimo grupę ir skyrių, EESRK gali paskirti pagrindinį pranešėją nuomonės projektui parengti ir pateikti jį priimti tiesiogiai plenarinėje sesijoje. Nors tai paspartina procesą išvengiant daugybės projekto rengimo ir peržiūros ciklų, tai taip pat apriboja metodo siekiant bendro trijų grupių sutarimo, kurį EESRK vadina dinamišku kompromisu, taikymo sritį (*I priedo 05* dalis). Be to, EESRK gali sutrumpinti vertimo raštu terminus.
- 22** RK taip pat gali būti paskirtas pagrindinis pranešėjas, tiesiogiai plenarinei sesijai pateiksiantis skubos tvarka priimamos nuomonės projektą. RK taip pat gali teikti skubias rezoliucijas, o ne oficialią nuomonę; nuo 2024 m. pagal jo DTT galima rengti skubias nuomones⁹. Šis mechanizmas padeda RK greitai reaguoti į skubius Parlamento, Tarybos ar Komisijos prašymus. Tačiau, pagal ES sutartis, rezoliucijos neturi teisinės galios Taryboje.
- 23** Remiantis metinėmis ataskaitomis, 2019–2024 m. EESRK parengė 1 015 nuomonių, iš kurių 86 buvo tvirtinamos skubos tvarka¹⁰. 2019–2024 m. RK metinėse ataskaitose nurodyta, kad jis iš viso priėmė 357 nuomones, įskaitant 40 rezoliucijų ir 15 kitų¹¹ skubos tvarka priimtų nuomonių.

Teikdami nuomones komitetai vadovaujasi nustatytomis projektų rengimo gairėmis ir peržiūros procesais

- 24** Abu komitetai yra nustatę savo nuomonių projektų rengimo taisykles ir gaires, įskaitant formas, apimties ir aiškumo reikalavimus. Bendras vidaus vertimo raštu direktoratas teikia pagalbines projektų rengimo priemones, šablonus ir gaires, kuriomis siekiama teikti nuomones, parašytas aiškia ir glausta kalba ir su nuoseklia terminija.

⁹ 2024 m. RK DTT, 44 ir 46 straipsniai.

¹⁰ 2022 m. EESRK DTT, 70, 79 ir 89–91 straipsniai.

¹¹ 2024 m. RK DTT, 43 straipsnis.

- 25** EESRK, kai paskiriamas naują nuomonę rengiantis pranešėjas, skyriaus sekretoriatas parengia informacinį paketą su atitinkama informacija pranešėjui, ekspertui, skyriaus pirmininkui ir tyrimo grupės nariams¹². Jame pateikiami pagrindiniai dokumentai ir pagalbinė medžiaga, ankstesnės EESRK nuomonės konkrečiomis aptariamomis temomis ir praktinės gairės. Savo imtyje nustatėme, kad informacinis paketas buvo parengtas dėl visų 30 j mūsų imtį įtrauktų atvejų, išskyrus du atvejus, kai dėl jų techninio pobūdžio informacinių paketų nereikėjo.
- 26** Be to, RK, kai skiriamas naują nuomonę rengiantis pranešėjas, politikos analizę jam pateikia už nuomonę atsakingos RK komisijos sekretoriato politikos pareigūnas. Joje aprašoma tema, ankstesnės Europos Komisijos iniciatyvos šioje srityje, naujausi pokyčiai, standartai ir šablonai, taip pat pateikiama informacija apie ankstesnes susijusias RK nuomones. Išnagrinėję 30 nuomonių imtį, nustatėme, kad analizė buvo parengta dėl 23 atvejų. RK mus informavo, kad kitais septyniais atvejais (skubios rezoliucijos arba pagrindinio pranešėjo rengiamos nuomonės rengimas) buvo taikoma skubos tvarka¹³, kurią taikant dėl laiko stokos nereikalaujama rengti išsamios politikos analizės.
- 27** EESRK darbo procesų tvarka, dinamišku kompromisu grįstas darbo metodas ir nuomonės priėmimo procedūra leidžia patikrinti turinį. Prieš galutinį priėmimą kiekvienas projektas kelis kartus pateikiamas vidaus ir daugiapakopiam tikrinimui ir diskusijoms (darbo grupės, skyriaus ir galiausiai plenarinės asamblėjos lygmeniu), kad būtų parengtos nuomonės, atspindinčios visos organizuotos pilietinės visuomenės interesus ir požiūrius. EESRK darbuotojai padeda pranešėjams per visą nuomonės rengimo procesą tikrindami tekstų aiškumą ir nuoseklumą.
- 28** RK rengiami nuomonių projektai atspindi įvairius vietos ir regionų valdžios institucijų interesus ir prioritetus visoje ES. Galutinis kiekvienos nuomonės turinys formuojamas svarstant ir balsuojant dėl RK narių pateiktų pakeitimų teminėse ir plenarinėse sesijose (*I priedo 08* dalis). Papildomą pagalbą rengiant projektus teikia RK komisijų sekretoriatai ir už bylą atsakingas frakcijos sekretoriato darbuotojas.
- 29** Be to, kiekvieno komiteto projektus lingvistiškai ir vertindami techninį tikslumą peržiūri teminiai sekretoriatai ir vertimo raštu skyriai bendrame EESRK ir RK Vertimo raštu departamente. Prieš nuomones pateikiant svarstyti plenarinėje sesijoje, abiejų komitetų administracinės tarnybos patikrina, ar laikomasi standartų ir ar projektas yra aiškus.

¹² EESRK (2020), *Konsoliduotas nuomonių rengimo vadovas*, 6 skirsnis, 6.8 punktas.

¹³ 2024 m. RK DTT, 44 straipsnis.

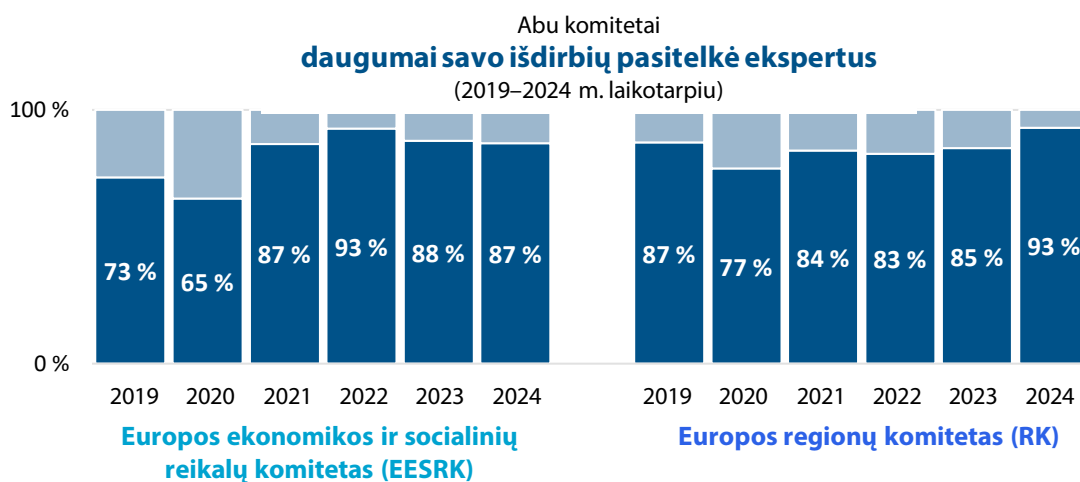
Nuomonių rengimas apima sistemingas konsultacijas su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais

- 30** Abu komitetai nustatė procesus, kad pranešėjai galėtų atsižvelgti į suinteresuotųjų subjektų nuomones ir taip pagerinti nuomonių kokybę. Jie taip pat gali įvairiais būdais bendradarbiauti su savo pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, priklausomai nuo nuomonės rūšies, temos ir nustatyto termino. EESRK skyrių sekretoriatai padeda pranešėjams užtikrinti, kad konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais būtų atstovaujami darbdaviai, darbuotojai ir pilietinė visuomenė.
- 31** Konsultacijų mastas priklauso nuo nuomonės pobūdžio ir yra pranešėjo prerogatyva, suteikianti tam tikro lankstumo. Dėl laiko taip pat kartais ribojamas konsultacijų procesas. Todėl, nors kai kurios iš mūsų imtų įtrauktos nuomonės apėmė plačias ir įvairias suinteresuotųjų subjektų nuomones (įskaitant teritorinio poveikio vertinimą, regioninių aspektų tyrimą ar viešuosius klausymus), kitos buvo parengtos visų pirma po konsultacijų, susijusių tik su vietos ar regiono aplinkybėmis, arba, RK atveju, po konsultacijų su Briuselyje įsikūrusiais suinteresuotaisiais subjektais. Šios konsultacijos registruojamos komitetų darbo procesų priemonėje, bet ne visada tai daroma sistemingai.
- 32** Kadangi EESRK turi įgaliojimus atstovauti darbdaviams, darbuotojams ir organizuotai pilietinei visuomenei, projektai rengiami tyrimo grupėse, kurias sudaro vienodas visų trijų grupių narių skaičius. Tai palengvina kiekvienos grupės nuomonių integravimą į nuomones. Siekdamas sužinoti daugiau nuomonių, EESRK rengia konsultacijas su išorės pilietinės visuomenės organizacijomis, NVO ar akademinės bendruomenės atstovais. 2004 m. EESRK sukūrė dialogo su pilietinės visuomenės organizacijomis struktūrą ([Ryšių su Europos pilietinės visuomenės organizacijomis ir tinklais grupę](#)) ir [ES nacionalinių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų tinklą](#). EESRK taip pat konsultuojasi su jaunimu iš organizuotos pilietinės visuomenės ([jaunimo testas](#)) ir įtraukia šalių kandidačių atstovus ([narių iš šalių kandidačių iniciatyva](#)).
- 33** RK yra įgaliotas atstovauti vietos ir regionų valdžios institucijų interesams. Rengdami nuomones pranešėjai gali organizuoti konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais. Jos paprastai vyksta RK patalpose ir jose gali dalyvauti regioninės asociacijos, mokslo ekspertai ar pilietinės visuomenės atstovai. RK taip pat netiesiogiai įtraukia suinteresuotuosius subjektus bendradarbiaudamas su ES lygmens regionų ir miestų asociacijomis (pavyzdžiui, [EUROCITIES](#), [Europos savivaldybių ir regionų taryba](#), [Europos regionų asamblėja](#)). Rengdamas nuomones RK naudojami keliais mechanizmais ir tinklais, įskaitant [Regioninių centrų tinklą](#), geresnio reglamentavimo ir aktyvaus subsidarumo priemones, Teritorinio poveikio vertinimo strategiją ir Subsidarumo ekspertų grupę.

Komitetuose esama ekspertų atrankos procedūrų trūkumų

- 34** Nuomones pirmiausia rengia komiteto nariai, visų pirma pranešėjai, ir, EESRK atveju, tyrimo grupės. Abiejų komitetų nariai gali pasitelkti ekspertus (EESRK vadinamus patarėjais), padėsiančius parengti nuomonę. 2019–2024 m. rengiant daugumą nuomonių (84 %) dalyvavo ekspertai; kartais dėl vienos nuomonės pataria keli ekspertai. Ekspertų funkcija – teikti specializuotas žinias ir įžvalgas, kurios papildytų paties pranešėjo požiūrį, ir padėti rengti nuomonės projektą. Jų taip pat gali būti paprašyta padėti pranešėjui, kai nuomonė svarstoma plenarinėje sesijoje, taip pat susitikimuose su ES institucijų atstovais, suinteresuotaisiais subjektais ir kitomis atitinkamomis šalimis. Ekspertams už darbą nemokama, tačiau jie turi teisę gauti kelionės išlaidų kompensaciją ir vienodo dydžio kelionpinigius bei išmokas už dalyvavimą posėdžiuose.
- 35** Audituotu laikotarpiu (2019–2024 m.) komitetai daugumai savo išdirbių pasitelkė ekspertus (**3 diagrama**). Kalbant apie mūsų 30 EESRK nuomonių imtį, ekspertai dalyvavo rengiant 28 nuomones. 11 atvejų nuomonei parengti buvo paskirtas daugiau nei vienas ekspertas (pavyzdžiui, vienas ekspertas padėjo pranešėjui, kitas – grupei). Kalbant apie mūsų 30 RK nuomonių imtį, ekspertai dalyvavo rengiant 23 nuomones. Likusiais septyniais atvejais, kai buvo taikoma skubos tvarka (**26 dalis**), nebuvo pakankamai laiko ekspertams įtraukti.

3 diagrama | Ekspertų dalyvavimas komitetuose



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK ir RK duomenimis.

- 36** RK nėra nustatytos ekspertų atrankos procedūros, o pasirinkimas paliekamas pranešėjo nuožiūrai. Tai gali kelti susirūpinimą dėl ekspertų atrankos skaidrumo ir kokybės ir riziką reputacijai, nes sunkiau įrodyti, kad ekspertai atrenkami objektyviai ir kad nėra interesų konflikto. RK neturi ekspertų registro, o tai reiškia, kad patirtis, įgyta rengiant vieną nuomonę, negali būti išsaugota ar pakartotinai naudojama.

37 EESRK yra parengęs ankstesnių patarėjų dalyvavimo registrą ir visi potencialūs patarėjai turi pateikti gyvenimo aprašymą, kuriame būtų nurodytos atitinkamos su nuomonės tema susijusios ekspertinės žinios. Pranešėjas gali pasiūlyti kandidatą skyriaus pirmininkui, kuris yra atsakingas už gyvenimo aprašymo peržiūrą ir oficialų patarėjo paskyrimą. Nepaisant to, komitetas neturi skaidrių ekspertų atrankos kriterijų.

Nuomonės ne visada pasiekia ES teisės aktų leidėjus laiku, o vėlavimas nėra sistemingai stebimas

38 Laikas yra labai svarbus, kai kalbama apie galimą nuomonės įtaką politikos formavimui. Pasak EBPO, „konsultacijos, paskelbtos prieš pat politines diskusijas Parlamente, gali turėti įtakos šioms diskusijoms, o konsultacijų, teikiamų praėjus vos vienai dienai po diskusijų, poveikis yra gerokai mažesnis“¹⁴. Kalbant apie ES, sutartyse nustatyta, kad komitetai oficialiai dalyvauja ES teisėkūros procese. Todėl, kad komitetų nuomonės turėtų poveikį, turi būti laikomasi pagrindinių institucinių politinių tikslinių terminų, pavyzdžiui, pakeitimų pateikimo Europos Parlamente, balsavimo Parlamento komitetuose ir vėliausiai Parlamento plenarinėje sesijoje terminų.

39 Tikėjomės, kad komitetai:

- savo nuomones teikia laiku, t. y. laikydamiesi institucinių terminų ir tuo metu, kai jos gali daryti įtaką teisės aktų leidėjams;
- yra nustatę mechanizmus, skirtus sistemingai stebėti, ar jų nuomonės pateikiamos laiku, taip pat vertinti pagrindinius vėlavimo veiksnius ir siūlyti taisomąsias priemones.

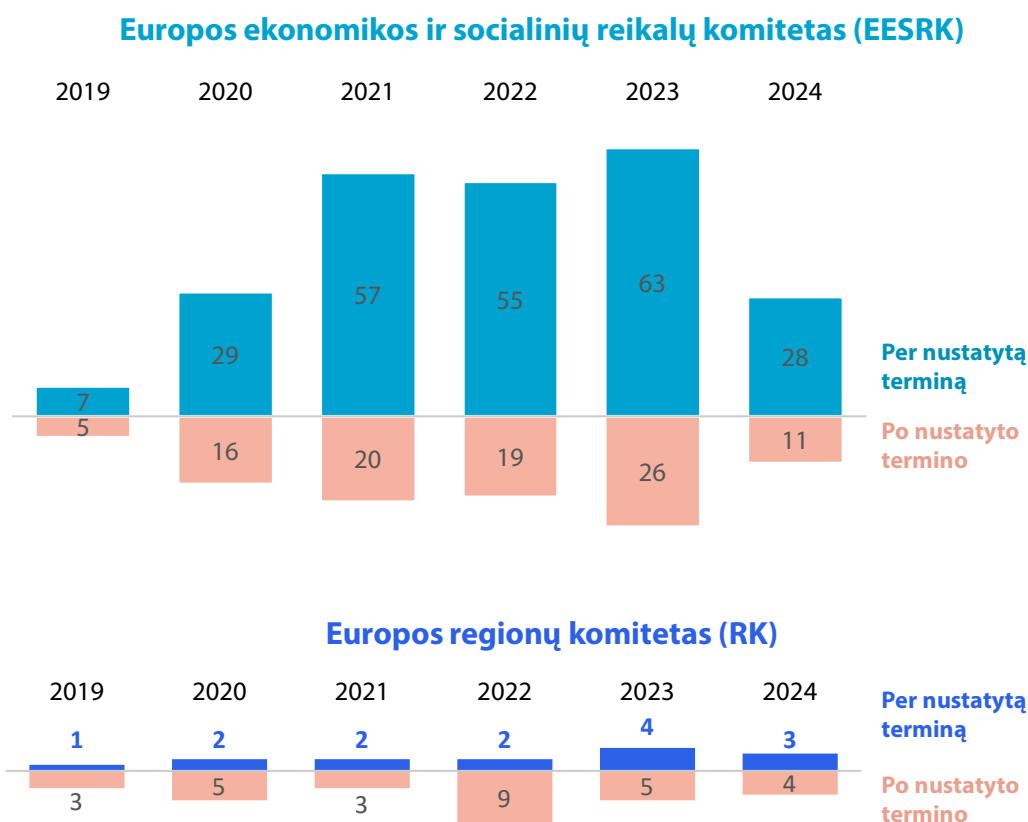
¹⁴ OECD (2017), *Policy Advisory Systems*, p. 58.

Pateikti nuomones laikantis institucinių terminų yra sudėtinga

- 40** Nuo 2009 m. Europos Parlamentas nuolat nustato trijų mėnesių terminą komitetų atsakymams gauti, išskyrus kai kuriuos skubius atvejus¹⁵. Ši praktika pripažįstama 2024 m. gegužės mėn. Europos Parlamento ir EESRK bendradarbiavimo susitarime. RK nuomone, nebuvo teisinės nuostatos, pagal kurią būtų reikalaujama sistemingai taikyti trijų mėnesių terminą, tačiau praktiškai jis taikomas daugumos (77 %) prašymų pateikti nuomonę, teikiamų Parlamento RK, atveju. Taryba nustato tikslų terminą arba daugeliu atvejų prašo kuo greičiau pateikti nuomonę. Lankstumas galimas: skubiais atvejais Parlamentas gali sutrumpinti terminus, o komitetai gali taikyti paspartintas procedūras, kad užtikrintų pateikimą laiku (žr. [23](#) dalį).
- 41** Išanalizavome iš komitetų gautas 2019–2024 m. duomenų lenteles, kad įvertintume, ar apskritai buvo laikomasi institucinių terminų pateikiant nuomones, parengtas gavus privalomą prašymą. Nuomonių skaičius yra susijęs su ES teisėkūros darbotvarke. Todėl Parlamento kadencijos pradžioje ir pabaigoje komitetų prašoma pateikti mažiau nuomonių. Iš visų tuo laikotarpiu EESRK pateiktų 336 gavus privalomą prašymą parengtų nuomonių 239 nuomonės (71 %) buvo pateiktos iki institucinių terminų. Iš visų tuo laikotarpiu RK pateiktų 43 gavus privalomą prašymą parengtų nuomonių 14 (33 %) buvo pateiktos iki nustatytų institucinių terminų ([4 diagrama](#)).

¹⁵ SESV 304 straipsnis.

4 diagrama | Institucinių terminų laikymasis pateikiant nuomones, parengtas gavus privalomą prašymą



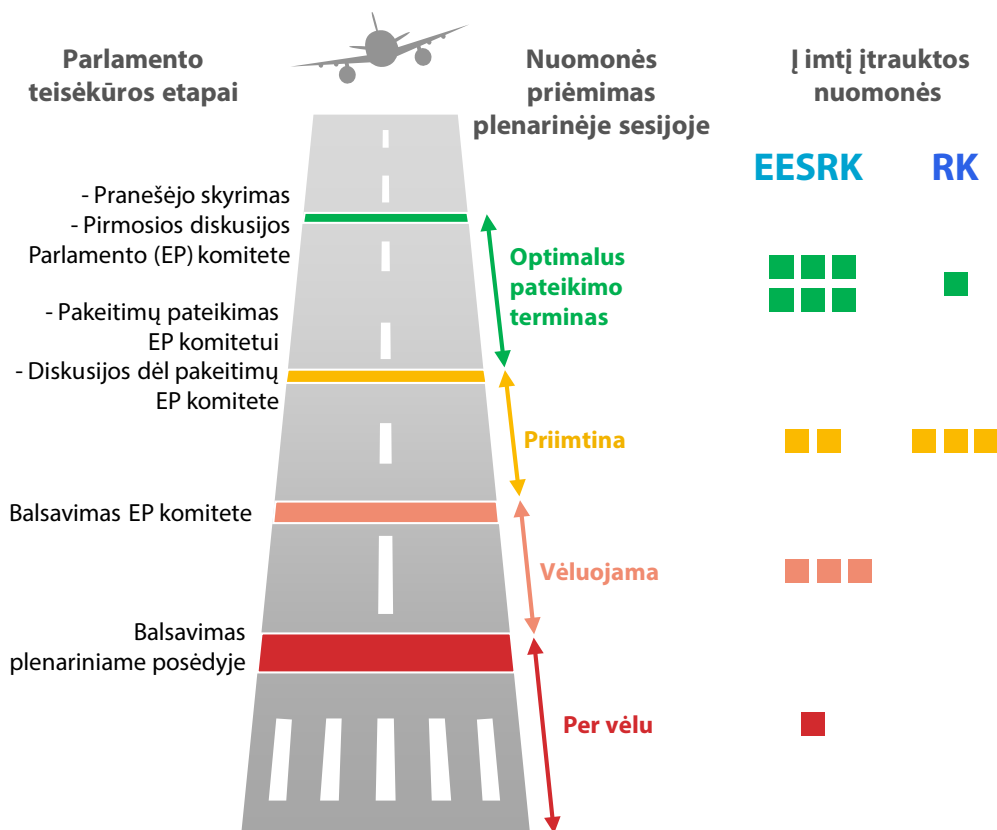
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK ir RK duomenimis.

Nuomonės, parengtos gavus privalomą prašymą, kartais pateikiamos per vėlavimą, kad Europos Parlamentas galėtų jas aktyviai apsvarstyti

- 42** Nepaisant oficialių institucinių terminų, abu komitetai siekia teikti pirmenybę politiniams terminams, pavyzdžiui, Europos Parlamento komitetų diskusijų ir pakeitimų pateikimo, balsavimo tuose komitetuose ir vėliausiai Parlamento plenarinėje sesijoje terminui, kad būtų kuo labiau padidinta tikimybė, jog bus atsižvelgta į jų indėlių. Kai laikomasi šių institucinių pateikimo terminų, padidėja tikimybė, kad komiteto nuomonės bus aktualios ir turės įtakos teisėkūros procesui, ypač jei jos bus pateiktos prieš pirmąjį keitimąsi nuomonėmis atitinkamame Parlamento komitete.

43 Palyginome datas, kada, laikantis pagrindinių Parlamento teisėkūros etapų, EESRK plenarinėje sesijoje buvo priimtos 14 į mūsų imtį įtrauktų nuomonių, parengtų gavus privalomą prašymą. Šešios iš dvylikos gavus prašymą rengiamų nuomonių parengtos nesilaikant optimalių terminų (t. y. pateikimo terminų, nurodytų **5 diagramoje**), o dviejų gavus prašymą rengiamų nuomonių atveju teisės aktai buvo atsiimti arba dar nepriimti. RK atveju trys iš keturių į mūsų imtį įtrauktų gavus privalomą prašymą rengiamų nuomonių parengtos nesilaikant optimalių terminų, tačiau vis tiek buvo pateiktos laiku, kad atitinkamas Europos Parlamento komitetas galėtų balsuoti dėl pakeitimų. Jei Parlamentas gauna nuomonę, pasibaigus optimaliam pateikimo terminui, yra mažiau galimybių į ją atsižvelgti, sumažėja jos įtaka ES sprendimų priėmimui.

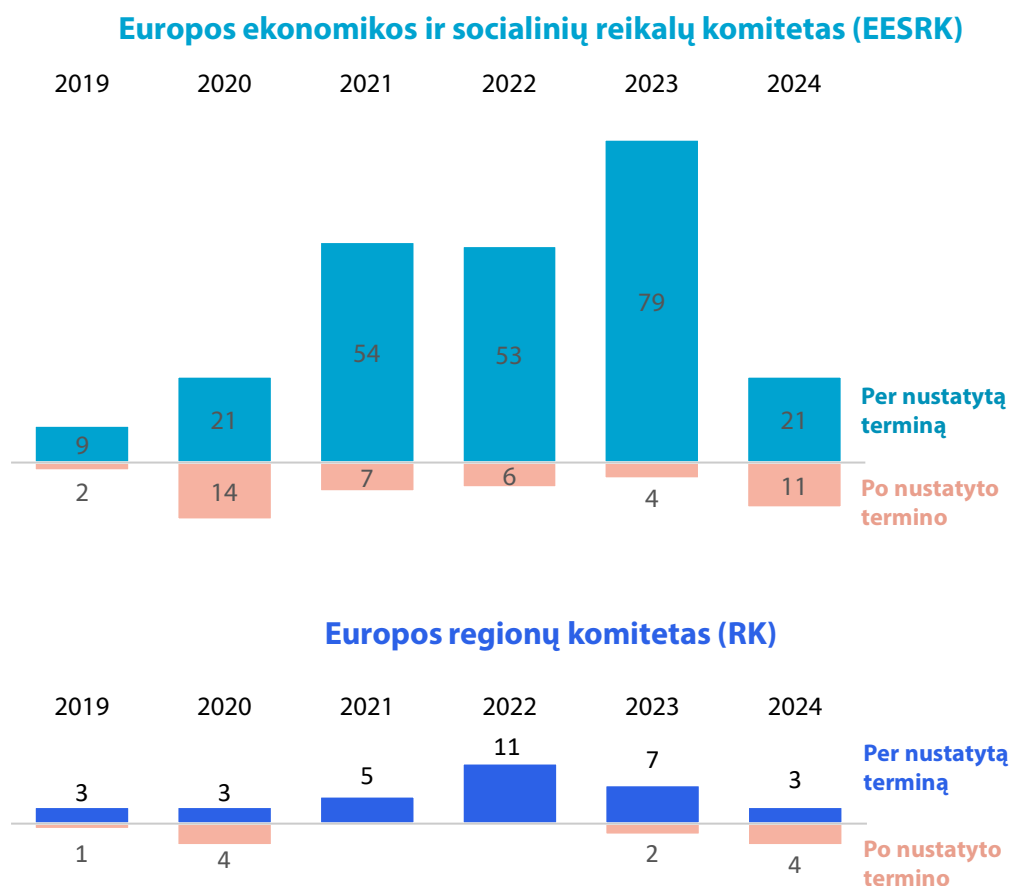
5 diagrama | Gavus privalomą prašymą parengtų nuomonių pateikimo laikas ir Europos Parlamento teisėkūros etapai



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK ir RK imtimi.

44 Taip pat išanalizavome iš komitetų gautus 2019–2024 m. duomenis, kad įvertintume, ar apskritai buvo laikomasi politinių terminų pateikiant nuomones, parengtas gavus privalomą prašymą. Per šį laikotarpį 55 iš 336 gavus privalomą prašymą parengtų EESRK nuomonių pateiktos laikantis specialių parlamentinių procedūrų arba dėl jų dar nebuvo balsuota Parlamente, todėl jos nebuvo įtrauktos vertinant terminų laikymąsi. Likusios 281 gavus prašymą parengtos nuomonės atveju dauguma (237, arba 844 %) buvo pateiktos prieš balsavimą Parlamento komitete (optimalus ir priimtinas pateikimo terminas), o 44 (16 %) buvo pateiktos po balsavimo Parlamento komitete (pateikti vėluojama arba per vėlu). RK atveju iš 43 2019–2024 m. gavus privalomą prašymą parengtų nuomonių 32 (74 %) buvo pateiktos prieš balsavimą Parlamento komitete, o 11 (26 %) buvo pateiktos po balsavimo Parlamento komitete (**6 diagrama**).

6 diagrama | Politinių terminų laikymasis pateikiant nuomones, parengtas gavus privalomą prašymą



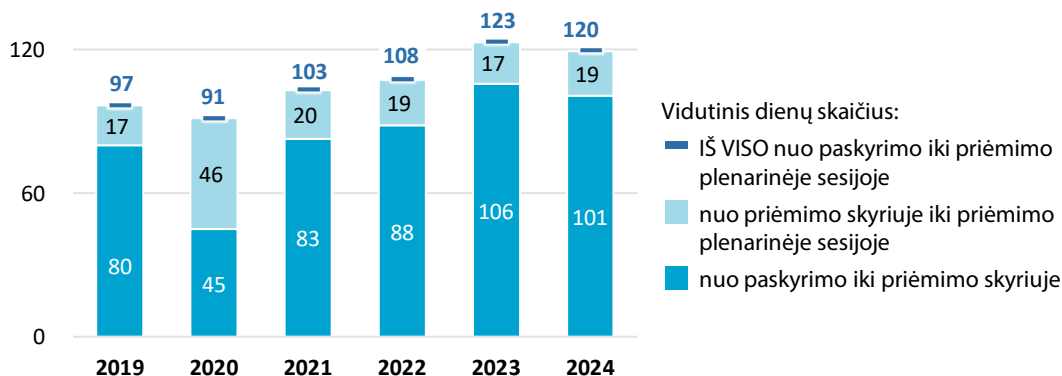
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis iš EESRK ir RK gautais duomenimis.

45 Nustatėme, kad EESRK atveju laikas, kurio reikia gavus prašymą rengiamoms nuomonėms pateikti, audito laikotarpiu pailgėjo. Vidutinė trukmė nuo paskyrimo iki priėmimo plenarinėje sesijoje pailgėjo nuo 97 dienų 2019 m. iki 120 dienų 2024 m. (**7 diagrama**). Norint pasiekti bendrą tyrimo grupių sutarimą reikia laiko, o EESRK DTT neriboja tyrimo grupių ir skyrių posėdžių skaičiaus. Išnagrinėję 30 EESRK nuomonių imtį, nustatėme, kad rengiant 14 gavus privalomą prašymą rengiamų nuomonių projektų tarp nuomonės rengimo etapų buvo laiko tarpų: trimis atvejais pirmasis tyrimo grupės posėdis įvyko praėjus daugiau kaip trimis mėnesiams po paskyrimo, o vienu iš šių atvejų – praėjus šešiams mėnesiams. Taip pat nustatėme du atvejus, kai laiko tarpas tarp priėmimo skyriuje ir priėmimo plenarinėje sesijoje buvo ilgesnis nei du mėnesiai. Išsamesnė informacija pateikta **IV priede**.

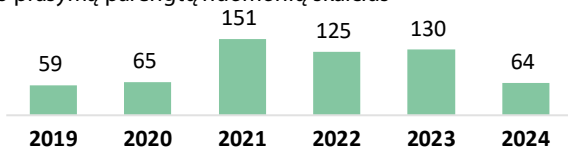
7 diagrama | EESRK gavus prašymą parengtos nuomonės (dienos nuo paskyrimo skyriui iki priėmimo plenarinėje sesijoje)

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)

Vidutinis dienų skaičius



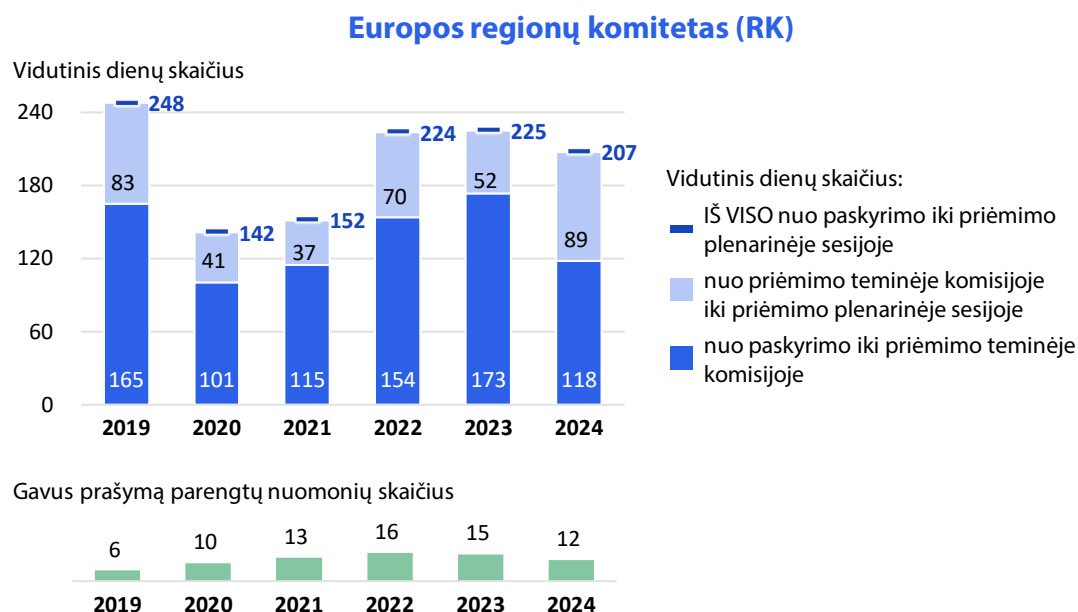
Gavus prašymą parengtų nuomonių skaičius



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis iš EESRK gautais duomenimis.

- 46** Kalbant apie RK, priėmimo laikas šiek tiek sutrumpėjo nuo 248 dienų 2019 m. iki 207 dienų 2024 m. RK DTT¹⁶ nustatyta, kad nuomonei parengti turi būti skirti ne daugiau kaip du RK komisijos posėdžiai. Patikrinome 30 į mūsų RK imtį įtrauktų atvejų ir nustatėme, kad šios taisyklės buvo laikomasi rengiant visas 24 nuomones. Ši taisyklė nebuvo taikoma šešioms į imtį įtrauktoms rezoliucijoms, nes rezoliucijos tiesiogiai priimamos plenarinėje sesijoje¹⁷. RK vėlavimą visų pirma lemia veiksniai, susiję su jo politiniu kalendoriumi ir oficialia priėmimo struktūra. RK plenarinė sesija vyksta tik penkis ar šešis kartus per metus, o tai reiškia, kad jei nuomonė neparengiama iki tam tikros plenarinės sesijos termino, galutinis priėmimas gali būti atidėtas kelioms savaitėms ar mėnesiams.
- 47** Laiko tarpas tarp RK komisijų posėdžių ir plenarinių sesijų sudaro apie trečdalį (31 %) viso nuomonei, gavus prašymą, rengti skirto laiko (**8 diagrama**). Iš keturių gavus privalomą prašymą parengtų nuomonių, įtrauktų į mūsų 30 atvejų imtį, nustatėme atvejį, kai nuo priėmimo RK komisijoje iki priėmimo plenarinėje sesijoje praėjo 48 dienos, t. y. 35 % viso laiko nuo paskyrimo iki galutinio priėmimo (136 dienos). Taip pat pastebėjome, kad savalaikiškumo rizika gali kilti ankstyvame darbo eigos etape. Viena gavus prašymą rengiama nuomonė pirmą kartą buvo svarstyta teminėje komisijoje praėjus 64 dienoms po paskyrimo. Išsamesnė informacija pateikta **V priede**.

8 diagrama | RK gavus prašymą parengtos nuomonės (dienos nuo paskyrimo komisijai iki priėmimo plenarinėje sesijoje)



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis iš RK gautais duomenimis.

¹⁶ 2024 m. RK DTT, 54 straipsnio 1dalis.

¹⁷ Ten pat, 46 straipsnis.

Komitetai sistemingai nestebi institucinių ar politinių terminų laikymosi

- 48** Nė vienas komitetas neturi automatizuotos priemonės, skirtos nuosekliai ir sistemingai stebėti, kaip laikomasi terminų, informacijai apie artėjančius institucinius ir politinius terminus teikti arba automatiškai įspėti apie vėluojamas pateikti nuomones. Be to, nėra lengva gauti ankstesnius duomenis apie tai, kaip buvo laikomasi ES institucinių terminų.
- 49** EESRK darbo procesų priemonėje pateikiami viso nuomonės rengimo ciklo etapai (duomenys gauti iš AGORA apie kiekvieną nuomonę nuo paskyrimo iki priėmimo plenarinėje sesijoje), informacija apie ekspertų posėdžius ir tyrimo grupes bei susiję dokumentai. Tačiau trūksta informacijos, pavyzdžiui, apie institucinius terminus, nustatytus nuomonėms, gavus privalomą prašymą, parengti, ir apie informacijos sklaidą. Terminų laikymąsi didžiąją audituojamo laikotarpio dalį atskirai stebėjo kiekvieno skyriaus sekretoriatas. 2024 m. pabaigoje EESRK pradėjo naudoti skaičiuoklę, skirtą stebėti, ar laikomasi vidaus terminų, į kurių duomenis ranka suveda darbuotojai.
- 50** RK naudoja kitokią darbo procesų priemonę vidaus komunikacijai, dalijimuisi informacija ir žinių perdavimui tarp RK narių ir darbuotojų. Sistemoje rodomas visas nuomonių rengimo ciklas nuo darbo dokumentų iki galutinio priėmimo, įskaitant visus pakeitimus ir susijusius posėdžius. Joje konsoliduojami vidaus IT priemonių (pavyzdžiui, AGORA) duomenys ir rankiniu būdu įvedami su konkrečia nuomone susiję duomenys. Ji suteikia galimybę stebėti nuomonės rengimo statusą, etapus ir poveikį po priėmimo, įskaitant informaciją apie konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais ir išorės veiklą. Tačiau pastebėjome, kad šios funkcijos nėra sistemingai naudojamos. Pagrindinis jos privalumas yra tas, kad joje centralizuojama informacija (pavyzdžiui, apie prašymus pateikti nuomonę, projektų rengimo statusą, RK komisijų darbo krūvį). Nors ja gerinama aukšto lygio priežiūra, reikia įdėti daug rankinio darbo ir joje nepateikiama integruota informacija, susiejanti institucinius ir politinius terminus su vidiniais rengimo, vertimo ir galutinio priėmimo etapais. IT aplinka yra susiskaidžiusi, vienu metu veikia kelios sistemos. RK taip pat trūksta ankstesnių duomenų apie savalaikiškumą.

51 Pagal ES [Finansinį reglamentą](#) reikalaujama naudoti veiklos rezultatų rodiklius, kad būtų galima stebėti pažangą siekiant tikslų ir apie tai pranešti metinėse veiklos ataskaitose¹⁸. Abu komitetai savo veiklos rezultatams vertinti naudoja kelis rodiklius. EESRK naudoja 40 pagrindinių veiklos ir veiklos rezultatų rodiklių¹⁹. RK iš viso naudoja 87 pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius²⁰. Tačiau nė vienas komitetas neturi konkretaus rodiklio, pagal kurį būtų galima stebėti, ar jų nuomonės pateikiamos laiku, pavyzdžiui, iki nustatyto termino pateiktų nuomonių procentinė dalis.

Komitetai praneša apie informavimo veiklą, tačiau turi mažai informacijos apie nuomonių poveikį

52 Politikos patariamieji organai turėtų pristatyti savo konsultacijas lengvai suprantama forma ir išplatinti juos plačiai auditorijai įvairiais žiniasklaidos kanalais²¹, kad šios konsultacijos būtų prieinamesnės. EBPO teigimu, „geros konsultacijos padeda gerinti politikos rezultatus platesniame kontekste [...]“ ir „yra svarbu įvertinti rezultatus ir vertinti konsultacijų teikimo proceso veiksmingumą“²². Be to, Komisijos geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys²³ ragina stebėti išdirbius, rezultatus ir poveikį, iš kurių matyti, ar įgyvendinant politiką siekiama jos tikslų.

53 Tikėjomės, kad komitetai:

- turės strategiją ir komunikacijos priemones, kuriomis būtų didinamas jų nuomonių matomumas;
- vertins informavimo veiklą ir nuomonių poveikį ES teisėkūros procesui.

¹⁸ [Finansinis reglamentas](#), 33 straipsnio 2 dalies b punktas ir 74 straipsnio 9 dalis.

¹⁹ [2024 m. EESRK metinė veiklos ataskaita](#).

²⁰ [2024 m. RK metinė veiklos ataskaita](#).

²¹ OECD (2017), *Policy Advisory Systems*, p. 58–60.

²² Ten pat, p. 26 ir 79.

²³ [2023 m. geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys](#), 43 priemonė.

Abu komitetai turi įvairių komunikacijos ir informavimo priemonių, tačiau jos nėra sistemingai naudojamos

- 54** Abu komitetai sukūrė įvairių komunikacijos priemonių ir informavimo kanalų, įskaitant interneto svetaines, socialinę žiniasklaidą, naujienlaiškius ir internetinius renginius. Visa tai stiprina komitetų skaitmeninę informavimo veiklą. 2019–2024 m. komitetų matomumas socialinėje žiniasklaidoje padvigubėjo: socialinės žiniasklaidos platformose EESRK pasiekė 222 000 sekėjų, o RK – 220 000 sekėjų skaičių.
- 55** Tačiau įvairių komunikacijos ir informavimo priemonių naudojimas nėra sistemingas. RK darbo procesų priemonė (žr. **50** dalį) rodo, kad mūsų 30 nuomonių imtyje komunikacijos veiklos apimtis labai skiriasi. Dėl 20 nuomonių buvo vykdoma įvairi veikla (pranešimai spaudai, socialinei žiniasklaidai, pagrindinės žinutės žiniasklaidai, kvietimai žiniasklaidai), dėl penkių nuomonių buvo dirbama tik su socialine žiniasklaida, o dėl penkių nebuvo vykdoma jokia komunikacijos veikla (trys iš jų buvo rezoliucijos, kurios buvo parengtos be pranešėjo ir dėl kurių buvo numatyta nedaug tolesnės veiklos). Nepaisant aiškios komunikacijos sistemos ir ataskaitų teikimo priemonių, sistemingas informavimo veiklos dokumentavimas praktikoje vis dar yra ribotas.
- 56** EESRK atveju panašaus vertinimo nebuvo įmanoma atlikti, nes jo darbo procesų sistema nėra skirta su nuomonėmis susijusiai komunikacijai ir tolesnei veiklai fiksuoti ar sekti (žr. **49** dalį). EESRK ėmėsi savo komunikacijos sistemos pakeitimų įgyvendindamas savo **2022–2027 m. komunikacijos strategiją**. Reaguojant į ankstesnės strategijos trūkumus – suskaidytas pastangas, menką matomumą ir nepakankamą poveikio stebėjimą – pagal esamą strategiją pradėti įgyvendinti prioritetiniai projektai, pavyzdžiui, interneto svetainės atnaujinimas, audiovizualinės studijos įkūrimas, socialinės žiniasklaidos strategija, geresnė su nuomonėmis susijusi tolesnė veikla ir veiklos rezultatų rodikliai.
- 57** Abu komitetai sustiprino savo tarpinstitucinį bendradarbiavimą su Europos Parlamentu ir Komisija, pereidami nuo neoficialių mainų prie struktūrinių sistemų, skirtų jų indėliui į ES politikos ciklą didinti. Daugiau informacijos pateikta **1 langelyje**.

1 langelis

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas su Europos Parlamentu ir Europos Komisija

EESRK 2024 m. bendradarbiavimo susitarime su Europos Parlamentu paaiškintos procedūros, pagal kurias Parlamento komitetai gali prašyti parengti tiriamąsias nuomones, nustatoma bendra teisės aktų atranka *ex post* vertinimui atlikti ir oficialiai įforminami reguliarūs Parlamento ir EESRK vadovų aukšto lygio susitikimai. 2022 m. bendradarbiavimo su Europos Komisija protokole nustatytas metinis bendras penkių tiriamųjų nuomonių temų, susijusių su Komisijos darbo programa, nustatymas ir sudarytos sąlygos EESRK prisidėti prie Komisijos atliekamų vertinimų ir poveikio vertinimų.

RK 2024 m. bendradarbiavimo susitarime su Europos Parlamentu numatytas bendras perspektyvinių nuomonių nustatymas, RK dalyvavimas Parlamento komitetų ir jungtinių grupių posėdžiuose ir bendradarbiavimas geresnio reglamentavimo srityje atliekant bendrus ES teisės aktų ir išlaidų programų vertinimus. 2024 m. bendradarbiavimo susitarimu su Europos Komisija stiprinamas politinis dialogas, Komisijos pirmininkui ir Komisijos nariams dalyvaujant RK plenarinėse sesijose, nustatomi tiesioginiai regionų indėlio į politikos formavimą kanalai ir reikalaujama, kad Komisijos tarnybos teiktų tikslią grįžtamąją informaciją apie RK pasiūlymus dėl pakeitimų ir rekomendacijas.

Nė vienas komitetas nėra sudaręs tokių oficialių bendradarbiavimo susitarimų su Taryba.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK ir RK dokumentais.

- 58** Tiek EESRK, tiek RK sukūrė tinklus, kuriais siekiama stiprinti suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir tikslią informavimo veiklą (**9 diagrama**). EESRK bendradarbiauja su **Ryšių su pilietine visuomene grupe** ir nacionalinėmis ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis ir organizuoja partnerystės renginius su pilietinės visuomenės organizacijomis, kad būtų skatinamas dialogas ir didėtų matomumas. Rengdamas nuomones jis taip pat užmezga struktūrinį dialogą, kad galėtų konsultuotis su jaunimo organizacijomis (**jaunimo testas**) ir šalių kandidačių organizuota pilietine visuomene. RK įtraukia vietos ar regionų atstovus per tokius tinklus kaip **Regioninių centrų tinklą**, **Sanglaudos aljansą**, **Jaunųjų išrinktųjų politikų programą** ir **už ES reikalus atsakingų tarybų narių tinklą**, taip pat įgyvendindamas tokias iniciatyvas kaip **Europos regionų ir miestų savaitė**.

9 diagrama | EESRK ir RK tinklai ir tikslinė informavimo veikla

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)

Susitarimais stiprinamas pilietinės visuomenės indėlis

2022 m. bendradarbiavimo su Europos Komisija protokolas: geresnis prognozavimas, tiriamosios nuomonės ir dalyvavimas Europos piliečių iniciatyvoje.

2024 m. bendradarbiavimo susitarimas su Parlamentu: numatyti reguliarius aukšto lygio susitikimai, *ex post* bendradarbiavimas ir labiau pripažįstama, kad EESRK veikia kaip struktūruotas kanalas pilietinės visuomenės indėliui gauti.

Tikslinė informavimo veikla

Partnerystės pilietinės visuomenės organizacijų renginiai: per metus bendrai organizuojama apie 80 renginių, kuriuose EESRK nariai aptaria nuomones, susijusias su informavimo veikla.

Naujienlaiškiai ir kontaktų duomenų bazė: mėnesinis naujienlaiškis pilietinės visuomenės suinteresuotiesiems subjektams.

Pilietinės visuomenės dalyvavimo tinklai

Ryšių su pilietine visuomene grupė: įsteigta 2004 m., vienija EESRK narius ir daugiau kaip 40 ES lygmens pilietinės visuomenės organizacijų ir tinklų struktūriniam dialogui ir bendrai veiklai.

Nacionalinės ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos: 22 iš 27 valstybių narių turi nacionalines ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas; EESRK palaiko su jais nuolatinį ryšius ir kuria internetinę bendruomenę, kad galėtų dalytis informacija.

Jaunimo testas: struktūrinis patikrinimas siekiant atsižvelgti į jaunimo poreikius ir požiūrį į nuomones ir iniciatyvas.

Šalių kandidačių pilietinės visuomenės dalyvavimo grupė: platforma, skirta ES šalių kandidačių pilietinės visuomenės organizacijoms įtraukti į ES diskusijas ir parengti jas su stojimu susijusiam dialogui.

Europos regionų komitetas (RK)

Į susitarimus įtraukiama teritorinė perspektyva

2024 m. bendradarbiavimo susitarimas su Parlamentu (EP): užtikrinamas bendras perspektyvinių nuomonių nustatymas, dalyvavimas EP komitetų darbe ir rėmimasis RK teritorinio poveikio vertinimais.

2024 m. bendradarbiavimo susitarimas su Komisija: reikalaujama per tris mėnesius pateikti tikslius atsakymus ir sustiprinamos subsidiarumo ir prognozavimo funkcijos.

Tikslinė informavimo veikla

Europos regionų ir miestų savaitė: pavyzdinis renginys, skirtas RK matomumui ir diskusijoms bei bendravimui su suinteresuotaisiais subjektais.

Išvažiuojamieji RK biuro ir (arba) komisijų posėdžiai: kartais susiję su rotacijos tvarka Tarybai pirmininkaujančiomis valstybėmis narėmis.

Tikslinė sklaida: nuomonės sistemingai siunčiamos ES institucijoms, regionų ar vietos valdžios institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams (siunčiant naujienlaiškius ir skelbiant socialinėje žiniasklaidoje).

Pilietinės visuomenės dalyvavimo tinklai ir renginiai

Jaunieji išrinkti politikai ir absolventai: bendradarbiauja su jaunu ir vietos politikais, teikia grįžtamąją informaciją ir stiprina komunikaciją.

Už ES reikalus atsakingų vietos tarybų narių tinklas: sutelkia vietos atstovus informacijai skleisti ir grįžtamajai informacijai rinkti.

Regioninių centrų tinklas: struktūruota vietos ir regionų valdžios institucijų grįžtamoji informacija apie ES teisės aktų įgyvendinimą, prisidedanti prie nuomonių rengimo.

Sanglaudos aljansas: partnerystė su pilietine visuomene ir ekspertų grupėmis siekiant stiprinti naratyvus (pavyzdžiui, apie sanglaudą, klimatą ar dalyvaujamąją demokratiją).

Šaltinis: Audito Rūmai.

59 Remiantis komitetų komunikacijos strategijomis, pagrindinė tikslinė komunikacijos ir sklaidos pastangų auditorija yra ES institucijos, pilietinė visuomenė ir regionų suinteresuotieji subjektai. Komitetai sudarė tarpinstitucinius susitarimus, vykdė tikslinę informavimo veiklą ir sukūrė tinklus, skirtus ryšiams užmegzti ir bendradarbiavimui su savo auditorija stiprinti. Abiejuose komitetuose komunikacijos prioritetus nustato biuras, atsižvelgdamas į politinius prioritetus. RK šių tinklų naudojimas ir sklaidos veikla rengiant nuomones priklauso nuo pranešėjo valios (taip pat žr. **30** dalį).

Komitetai sistemingai nevertina, kaip jų nuomonės atsispindi galutiniuose teisės aktuose

- 60** EBPO teigimu, konsultacijos politikos klausimais turi būti aktualios ir turėtų daryti poveikį politikos formavimo procesui. Nustatėme, kad abu komitetai atnaujino savo nuomonių formą, kad jos būtų aiškesnės, trumpesnės ir politikos formuotojams būtų lengviau jomis naudotis.
- 61** Abu komitetai stebi savo veiklą daugiausia pagal kiekybinius rodiklius, pavyzdžiui, priimtų nuomonių skaičių, paminėjimus žiniasklaidoje ir matomumą socialiniuose tinkluose, tačiau jiems trūksta sistemingo vertinimo, kokį poveikį jų nuomonės daro galutiniams teisės aktams. EESRK ataskaitos yra fragmentiškos ir orientuotos į išdirbius, jose pateikiami neoficialūs tolesni veiksmai ir nepateikiama metinė poveikio ataskaita. RK rengia metines poveikio ataskaitas, tačiau jomis vis tiek vertinama veikla, o ne poveikis. Nepaisant pastarojo meto reformų, susijusių su nuomonių forma, ir bandomųjų iniciatyvų, kuriomis siekiama pagerinti komitetų darbo tinkamumą ir atsekamumą, nė vienas komitetas sistemingai nestebi, ar jų rekomendacijos atsispindi ES teisės aktuose.
- 62** 2024 m. EESRK pagrindiniais veiklos ir veiklos rezultatų rodikliais apibūdinami politiniai pasiekimai pagrindinėse srityse, bet trūksta kokybinių ar sistemingesnių rezultatais grindžiamų priemonių. Trijų grupių ir skyrių sekretoriatai renka grįžtamąją informaciją iš institucinių suinteresuotųjų subjektų, tačiau to nedaro struktūrizuoti ar centralizuotai. EESRK darbo procesų priemonė taip pat nėra skirta tokiems duomenims saugoti. Komisija kas ketvirtį pateikia tolesnės veiklos dokumentą, kuriame apibendrinama, kaip ji reagavo į EESRK nuomones arba kokių veiksmų ėmėsi dėl jų. EESRK paskelbė vienkartinę [sėkmės istoriją](#) ataskaitą dėl vos 11 nuomonių poveikio. Tačiau jis dar nėra nustatęs sistemingos veiklos rezultatų peržiūros sistemos ar parengęs metinės poveikio ataskaitos, nors 2022–2027 m. komunikacijos strategijoje raginama tą padaryti.

- 63** Priešingai, RK į savo 2014 m. DTT²⁴ įtraukė reikalavimą parengti metinę poveikio ataskaitą, grindžiamą ES institucijų indėliu ir savo paties pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais. Nors RK siekia į savo metines poveikio ataskaitas įtraukti kokybinę analizę, šiose ataskaitose daugiausia dėmesio skiriama išdirbiams, o ne sistemingai politikos rezultatų analizei. Darbą, susijusį su kiekviena teisėkūros iniciatyva, stebi departamentai, tačiau centralizuotai nestebima, ar RK rekomendacijos atspindimos Parlamento pranešimuose, Tarybos išvadose ar galutiniuose teisės aktuose. Nors darbo procesų priemonė skirta sklaidos veiklai registruoti, ji nėra sistemingai naudojama poveikiui stebėti ir dažnai joje trūksta išsamių duomenų.
- 64** Abu komitetai atnaujino savo nuomonių formą, kad jos būtų aiškesnės ir patogesnės naudoti. EESRK pradėjo 2024 m. bandomąjį projektą, pagal kurį pranešėjai gali pasiūlyti konkrečius pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų pakeitimus, naudodami formą, tapačią naudojamai Europos Parlamento, taip palengvindami tolesnį darbą su jais. RK naudoja savo nuomonių šablonus ir nuo 2015 m. į juos buvo įtrauktas teisėkūros pobūdžio pakeitimų skyrius, skirtas nuomonėms, rengiamoms gavus privalomus prašymus. 2024 m. RK peržiūrėjo savo nuomonių šablonus, kad įtrauktų trumpesnius tekstus ir aiškesnes rekomendacijas. Šiais pakeitimais siekiama palengvinti komiteto indėlio įtraukimą į ES teisės aktus ir sudaryti sąlygas lengviau stebėti atsižvelgimą.
- 65** Į mūsų imtį įtrauktų kiekvieno komiteto dešimties gavus privalomą prašymą pateiktų nuomonių atveju naudojome DI priemones, kad jos padėtų mums palyginti Komisijos pasiūlymus, komitetų nuomonėse siūlomus pakeitimus ir galutinius teisės aktų tekstus. Nustatėme galimas koreliacijas tarp komitetų nuomonių elementų ir priimtų teisės aktų devynių EESRK nuomonių ir aštuonių RK nuomonių atveju. Nors vien šia analize negalima nustatyti priežastinio ryšio tarp komitetų nuomonių ir teisės aktų pakeitimų, ji rodo, kad kartu atliekant atidžią teisėkūros proceso stebėseną ir gavus grįžtamąjį ryšį iš suinteresuotųjų subjektų galima atlikti poveikio vertinimą. **2 langelyje** pateikiami gavus prašymą pateiktų nuomonių galimos koreliacijos su galutiniu priimtu tekstu pavyzdžiai, o išsamesnė informacija apie nuomonės savo iniciatyva pateikiama **VI priede**.

²⁴ 59 straipsnis (o 2024 m. RK DTT 61 straipsnis).

2 langelis

Gavus prašymus pateiktos nuomonės, galimai prisidėjusios prie teisės aktų pakeitimų

EESRK nuomonė dėl ES geografinių nuorodų sistemų peržiūros

2022 m. liepos 13 d. EESRK priėmė nuomonę dėl ES žemės ūkio ir maisto produktų, vyno ir spiritinių gėrimų geografinių nuorodų sistemų peržiūros. Pirminiu Komisijos pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šių žemės ūkio produktų geografinių nuorodų ir kokybės sistemų iš dalies pakeisti trys galiojantys reglamentai (1308/2013, 2017/1001 ir 2019/787) ir panaikintas vienas (1151/2012).

Dėl siūlomo teisės akto sudėtingumo procesas užtruko ilgiau, o Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos derybos prasidėjo tik 2023 m. birželio mėn. Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą per ketvirtąjį derybų raundą tų pačių metų spalio 24 d. Parlamentas priėmė [tekstą 2024 m. vasario 28 d.](#), o Taryba – kovo 6 d. Galutinis aktas buvo pasirašytas 2024 m. balandžio 11 d.

Visų pirma, savo nuomonės 1.9 ir 4.19 punktuose EESRK prieštaravo pasiūlymo 27 straipsnio 2 dalyje pateiktai sąvokos „mėgdžiojimas“ apibrėžčiai. Atsižvelgiant į šią nuomonę, siūloma apibrėžtis nebuvo įtraukta į galutinį reglamento tekstą.

Nuomonės 4.5 punkte taip pat prieštarauta užduočių perdavimui Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybai pagal pasiūlymo 17 straipsnio 5 dalį, 19 straipsnio 10 dalį, 23 straipsnio 7 dalį, 25 straipsnio 10 dalį, 26 straipsnio 6 dalį ir 46 straipsnį. Ir šiuo atveju pateikus nuomonę nuostata dėl užduočių perdavimo buvo palikta tik pasiūlymo 34 straipsnio 3 dalyje (dabar – reglamento 35 straipsnio 2 dalyje), o nuostatos dėl kitų užduočių perdavimo buvo išbrauktos.

RK nuomonė dėl ES kibernetinio solidarumo akto ir skaitmeninio atsparumo

2023 m. lapkričio 30 d. RK priėmė nuomonę dėl [ES kibernetinio solidarumo akto](#).

2024 m. balandžio 24 d. plenarinėje sesijoje Europos Parlamentas priėmė [teisėkūros rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo nustatomos solidarumo stiprinimo ir pajėgumo aptikti kibernetinio saugumo grėsmes ir incidentus Sąjungoje, jiems pasirengti ir į juos reaguoti didinimo priemonės](#). Europos Parlamentas priėmė savo poziciją pirmuoju svarstymu ir perdavė ją Tarybai.

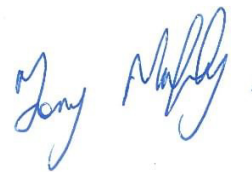
Parlamentas atsižvelgė į RK nuomonę ir nurodė, kad vietos valdžios institucijos yra ypač pažeidžiamos, be kita ko, dėl savo ribotų išteklių. 1 konstatuojamojoje dalyje pripažįstamas didėjantis tarpusavio susiejimas ir galimas pažeidžiamumas, be kita ko, vietos ir regionų lygmenimis²⁵.

Tačiau nebuvo atsižvelgta į kitus RK pateiktus teisės akto pakeitimus, pavyzdžiui, aiškia nuorodą į subnacionalines valdžios institucijas, neatsižvelgiant į tai, ar pagal nacionalinę teisę jos laikomos labai svarbiomis.

66 2022–2027 m. EESRK komunikacijos strategijoje veiksmingumo vertinimas nurodytas kaip pagrindinis tikslas, tačiau vykdant stebėseną vis dar daugiausia dėmesio skiriama išdirbiams, o ne rezultatams, ir nėra struktūrinės poveikio stebėjimo sistemos. RK rengia metines poveikio ataskaitas, tačiau jų rodikliai vis tiek daugiausia orientuoti į išdirbius (pavyzdžiui, posėdžių skaičių, paminėjimus žiniasklaidoje). Nors abu komitetai pripažįsta, kad poveikio vertinimas yra strateginis prioritetasis, jie to dar sistemiskai nevykdo.

Šią ataskaitą priėmė Audito Rūmų nario Jano Gregoro vadovaujama V kolegija 2026 m. vasario 25 d. Liuksemburge vykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu



Pirmininkas
Tony Murphy

²⁵ Reglamentas (ES) 2025/38.

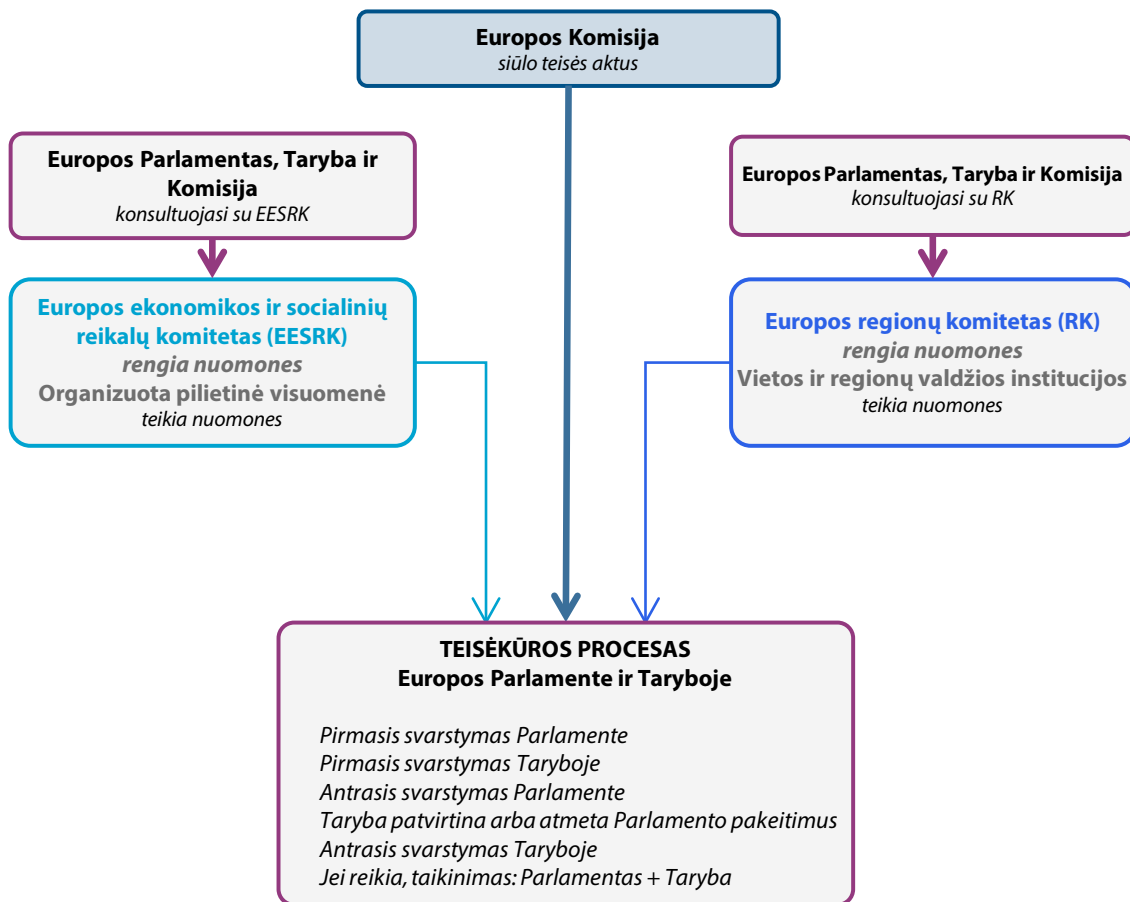
Priedai

I priedas. Apie auditą

ES patariamųjų organų ištakos ir tikslas

- 01** Europos Sąjunga įsteigė du patariamuosius organus, skirtus įvairių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant regionų valdžios institucijas, pilietinę visuomenę ir ekonomines grupes (darbdavius, darbuotojus ir vartotojus), atstovavimui ES sprendimų priėmimo procese didinti ir jų dialogui skatinti. Šių organų tikslas:
- stiprinti dalyvaujamąją demokratiją (konsultuojantis su asmenimis, kuriems aktualus tam tikras politinio reguliavimo aspektas, prieš priimant sprendimą);
 - laikytis subsidiarumo principo, pagal kurį ES imasi veiksmų tik tada, kai jie yra veiksmingesni už nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu atliekamus veiksmus;
 - užtikrinti, kad į ES sprendimų priėmimo procesą būtų įtrauktos vietos ir regionų lygmens ir įvairių sektorių žmonių nuomonės.
- 02** Su šiais dviem organais – Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu (EESRK) ir Regionų komitetu (RK) (toliau kartu – komitetai) – pagal jų kompetencijos sritis rengdami ES teisės aktus privalo konsultuotis Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija. [Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo](#) (SESV) nustatyta, kada tokios konsultacijos yra būtinos, tačiau taip pat nustatyta, kad komitetai gali veikti savo iniciatyva ([SESV](#) 304 ir 307 straipsniai). Komitetų funkcija ES sprendimų priėmimo procese daugiausia yra teikti teisėkūros ir politines konsultacijas ES institucijoms, teikiant pagrįstas nuomones ir rekomendacijas. Be to, jie vykdo komunikacijos veiklą, siekdami prieinamu būdu informuoti visuomenę ir suinteresuotuosius subjektus apie savo darbą, (žr. [1 diagramą](#)).

1 diagrama | ES patariamųjų organų funkcija ES sprendimų priėmimo procese



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Europos Komisijos Komunikacijos generalinio direktorato ir K.-D. Borchardto „ES teisės abėcėle“.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

- 03** EESRK įsteigtas 1957 m. [Romos sutartimi](#)¹, kad atliktų oficialią įvairių ekonominių ir socialinių grupių patariamąją funkciją rengiant Europos politiką ir teisės aktus. EESRK misija – skatinti dalyvaujamąją demokratiją ir taip mažinti atotrūkį tarp ES institucijų ir organizuotos pilietinės visuomenės.

¹ 4 ir 193–198 straipsniai.

04 EESRK sudaro trijų grupių atstovai: **darbdaviai** (verslo interesai), **darbuotojai** (profesinės sąjungos) ir **įvairios pilietinės visuomenės organizacijos** (pavyzdžiui, atstovaujančios nevyriausybinėms organizacijoms (NVO), ūkininkams, vartotojams ar tam tikrų profesijų atstovams). Tikslas – pasiekti bendrą šių grupių sutarimą, kad EESRK nuomonės atspindėtų ES piliečių ekonominius ir socialinius interesus. Narius penkerių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta, siūlo nacionalinės vyriausybės, o skiria ES Taryba. 2024 m. EESRK dirbo 712 darbuotojų. Jam buvo skirtas 165 milijonų eurų biudžetas, iš kurio 72 % buvo skirti personalo išlaidoms, o 28 % pastatams ir įvairioms veiklos išlaidoms. EESRK funkcijos, atsakomybės sritys ir struktūra pateikti **2 diagramoje**.

2 diagrama | EESRK funkcijos, atsakomybės sritys ir struktūra



Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)



Steigimas ir tikslas

EESRK įsteigtas 1957 m. Romos sutartimi.
Tikslas: veikti kaip patariamasis organas, atstovaujantis įvairioms ekonominių ir socialinių interesų grupėms, įskaitant darbdavius, darbuotojus ir pilietinės visuomenės organizacijas, užtikrinant, kad šių suinteresuotųjų subjektų balsas būtų išgirstas ES teisėkūros proceso metu.



Pokyčiai laikui bėgant

Nuo EESRK įsteigimo 1957 m. jo veiklos apimtis pasikeitė – nuo dėmesio pramonės integracijai pereinama prie platesnių socialinių ir ekonominių bei pilietinės visuomenės klausimų. Maastrichto sutartimi (1992 m.) EESRK suteikta didesnė autonomija ir oficialiai įtvirtintas jo vaidmuo dalyvaujamojoje demokratijoje.



Struktūra ir veikimas

Nariai: komitetą sudaro iki 350 narių, atstovaujančių darbdaviams, darbuotojams ir pilietinės visuomenės organizacijoms. Narius skiria Europos Sąjungos Taryba, remdamasi nacionalinių vyriausybių pasiūlymais.

Biuras: jį sudaro pirmininkas, pirmininko pavaduotojai ir kiti EESRK darbą koordinuojantys nariai.

Skyriai: šeši skyriai, kurių darbas apima konkrečias temines sritis. Apimamos tokios sritys kaip užimtumas, bendroji rinka ir išorės santykiai. Nariai paskiriami į skyrius rengti nuomonių ir pranešimų.

Plenarinė asamblėja: EESRK plenarinė asamblėja susitinka devynis kartus per metus priimti nuomones, pranešimus ir rezoliucijas. Šią asamblėją sudaro visi nariai ir ji yra aukščiausias EESRK sprendimų priėmimo organas.

Šaltinis: Audito Rūmai.

05 Nuomonės priimamos paprasta balsų dauguma, jas rengia šeši teminiai skyriai ir Pramonės permainų konsultacinė komisija, taip pat keletas stebėjimo centrų ir *ad hoc* grupių. Šie organai apima įvairias ES politikos sritis – nuo ekonomikos iki socialinių reikalų, nuo transporto iki aplinkos ir nuo vidaus rinkos iki išorės santykių. EESRK nariai posėdžiauja viename ar keliuose iš šių organų, priklausomai nuo jų kompetencijos srities. Trys grupės (darbdaviai, darbuotojai ir pilietinės visuomenės organizacijos) taiko darbo metodą, kuriuo siekiama bendro sutarimo. Jis vadinamas dinamišku kompromisu. Šiuo principu siekiama, kad priimtose nuomonėse būtų atspindėtas kuo platesnis trijų grupių, atstovaujančių visiems pagrindiniams pilietinės visuomenės veikėjams, sutarimas.

Europos regionų komitetas

- 06** RK įsteigtas 1994 m., įsigaliojus [Mastrichto sutarčiai](#), kad vietos ir regionų valdžios institucijoms būtų suteikta oficiali patariamoji funkcija formuojant ir įgyvendinant ES politiką. Kadangi subsidiarumo principas yra svarbi ES sutarčių dalis, RK misija yra, kad subnacionalinės valdžios institucijos prisidėtų prie ES politikos formavimo ir teisėkūros proceso.
- 07** RK atstovauja vietos ir regionų valdžios institucijoms visoje ES. Jį sudaro nariai, kuriuos penkerių metų kadencijai skiria nacionalinės vyriausybės. RK yra politinė asamblėja ir jo nariai turi būti išrinkti regionų ar vietos institucijų politikai (pavyzdžiui, regionų valdžios institucijų pirmininkai, merai, regionų ar vietos asamblėjų nariai). Iš pradžių su RK buvo konsultuojamasi tik dėl kelių politikos sričių, tačiau laikui bėgant, ypač įsigaliojus [Lisabonos sutarčiai](#), jo funkcijos išsiplėtė. Pastaroji taip pat suteikia RK teisę ginčyti ES teisės aktus Europos Sąjungos Teisingumo Teisme, jei teisėkūros procedūra priimtu aktu pažeidžiamas subsidiarumo principas, ir ginti savo prerogatyvas². 2024 m. duomenimis, RK šia teise nepasinaudojo, nors ši galimybė buvo svarstoma dėl dviejų teisės aktų, kurie galiausiai nebuvo priimti. 2024 m. RK dirbo 587 darbuotojai. Jam buvo skirtas 122 milijonų eurų biudžetas, iš kurio 72 % buvo skirti personalo išlaidoms, o 28 % pastatams ir įvairioms veiklos išlaidoms. Daugiau informacijos apie RK funkcijas, atsakomybės sritis ir struktūrą pateikta [3 diagramoje](#).

² SESV protokolą Nr. 2, 8 straipsnis.

3 diagrama | RK funkcijos, atsakomybės sritys ir struktūra



Europos regionų komitetas (RK)



Steigimas ir tikslas

RK įsteigtas 1994 m., įsigaliojus Mastrichto sutarčiai, reaguojant į išaugusį regionų ir vietos atstovavimo ES valdyje poreikį.

Tikslas: sukurti oficialią platformą vietos ir regionų valdžios institucijoms, užtikrinant jų indėlį rengiant teisės aktus, turinčius įtakos regionų ar vietos klausimams.



Pokyčiai laikui bėgant

Nuo 1994 m., kai RK buvo įsteigtas, jo kompetencija buvo išplėsta viena po kitos priimtomis ES sutartimis, įskaitant Lisabonos sutartį (2009 m.), kuria jam suteikta teisė ginčyti ES teisės aktus remiantis subsidiarumo principu. Jo patariamasis vaidmuo išaugo ir apima įvairias politikos sritis, pavyzdžiui, klimato srities veiksmus ir regioninę plėtrą.



Struktūra ir veikimas

Nariai: iki 350 narių, kurie yra išrinkti pareigūnai arba yra politiškai atskaitingi regioninėms ar vietos asamblėjomis. Narius siūlo valstybės narės, o skiria Europos Sąjungos Taryba.

Biuras: jį sudaro pirmininkas, pirmininko pavaduotojai, politinių frakcijų pirmininkai ir kiti RK darbą koordinuojantys nariai.

Komisijos: šešios nuolatinės komisijos, sudarytos pagal politikos sritis (pavyzdžiui, aplinkos, švietimo, ekonominės politikos) nuomonių ir rezoliucijų projektams rengti.

Plenarinė asamblėja: RK plenarinė asamblėja susitinka penkis ar šešis kartus per metus priimti nuomones, pranešimus ir rezolucijas. Šią asamblėją sudaro visi nariai ir ji yra aukščiausias RK sprendimų priėmimo organas.

Šaltinis: Audito Rūmai.

08 RK nariai yra sugrupuoti pagal jų politines pažiūras. Šešios teminės komisijos atlieka teisėkūros darbą, kuris apima įvairias sritis, susijusias su vietos ir regionų valdžios institucijomis. Dirbdami komisijose RK nariai rengia nuomones dėl ES pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir iniciatyvų ir svarsto kitus svarbius klausimus. Visoms pagrindinėms frakcijoms atstovaujama teminėse komisijose, o pranešėjai skiriami taip, kad būtų atspindėta regionų ir politinių pažiūrų pusiausvyra. Nuomonės pirmiausia priimamos komisijoje, o po to – balsų dauguma plenarinėje asamblėjoje, atliekant pakeitimus, taip dar labiau užtikrinant atstovavimą kaip kolektyvinę nuomonę.

Bendros komitetų tarnybos

09 RK ir EESRK turi kelias bendras administracines ir aptarnavimo paslaugas, susijusias su vertimu raštu, logistika, IT infrastruktūra, saugumu ir pastatų valdymu, teikiančias tarnybas. Šis bendrų paslaugų modelis buvo sukurtas siekiant sukurti masto ekonomiją ir išvengti išteklių dubliavimo, nes abu komitetai, palyginti su kitomis ES institucijomis, yra maži ir vykdo panašią veiklą. Oficialiame abiejų komitetų susitarime nustatyta, kaip veikia jungtinės tarnybos.

Komitetų nuomonės

- 10** Kad atliktų savo patariamąją funkciją, abu komitetai teikia nuomones. Jų gali prašyti kita ES institucija arba jas gali priimti komitetai savo iniciatyva³. Abiejuose komitetuose nuomones rengia vienas iš jų narių, paskirtų pranešėju, kuris gali remtis išorės ekspertų konsultacijomis. Nuomonės priimamos komitetų plenariniuose posėdžiuose, kai visi ankstesni jų tvirtinimo etapai buvo užbaigti. Išsami informacija apie komitetų dokumentų tipus pateikta [4 diagramoje](#).

4 diagrama | Komitetų išdirbiai



Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)

Gavus prašymą rengiamos nuomonės (51 straipsnio 1 dalis): rengiama atsakant į privalomus* arba neprivalomus** Europos Sąjungos Tarybos, Europos Parlamento ir (arba) Europos Komisijos prašymus pateikti nuomonę.

Tiriamosios nuomonės (51 straipsnio 2 dalis): ES institucijų prašymu surinkti suinteresuotųjų subjektų nuomones prieš rengiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Nuomonės savo iniciatyva (52 straipsnis): sudaro 15–20 % visų EESRK išdirbių, skirtos kylančioms problemoms ar visuomenei susirūpinimą keliantiems klausimams.

Kitos nuomonės, rezoliucijos ir pranešimai (14 ir 50 straipsniai): apima informacinius ir vertinimo pranešimus, rezoliucijas ir pozicijos dokumentus.

Pastabos:

* prašymas pateikti nuomonę yra privalomas, jei teisiniame pagrindė (atitinkamame SESV straipsnyje) aiškiai nurodyta, kad turi būti konsultuojamasi su komitetu;

** prašymas pateikti nuomonę yra neprivalomas, jei konsultuotis su komitetu nėra privaloma.

Šaltinis: Audito Rūmai.

Europos regionų komitetas (RK)

Gavus prašymą rengiamos nuomonės (41 straipsnio a punktas): privalomos* arba neprivalomos**. Perspektyviniai prašymai pateikti nuomonę apima vietos ir regionų institucijoms poveikį darančią politiką, pavyzdžiui, dėl visuomenės sveikatos ar transporto.

Nuomonės savo iniciatyva, remiantis Europos Komisijos dokumentais, (41 straipsnio b punkto i papunktis): ES institucijų prašymu surinkti suinteresuotųjų subjektų nuomones prieš rengiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Nuomonės vien savo iniciatyva (41 straipsnio b punkto ii papunktis): sutelkiamas dėmesys į regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmens stiprinimą.

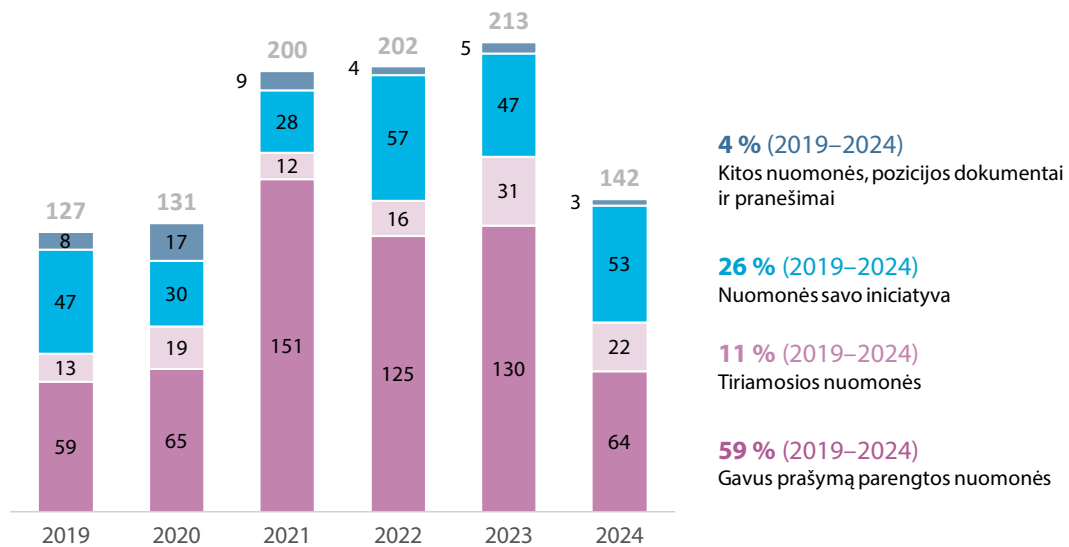
Rezoliucijos (46 straipsnis): politiniai pareiškimai, kuriuos RK priėmė siekdamas išreikšti savo bendrą poziciją politinės svarbos klausimu. Jos nėra teisėkūros procedūros dalis ir nėra skelbiamos Oficialiajame leidinyje.

- 11** Nuomonių skaičius kiekvienais metais skiriasi. RK jų gali būti nuo 50 iki 70, o EESRK – nuo 150 iki maždaug 220. Tai priklauso nuo tokių veiksnių kaip teisėkūros ciklas ir pačių komitetų prioritetai. Komitetai taip pat skelbia keletą kitų dokumentų. Išsami informacija apie komitetų 2019–2024 m. paskelbtus dokumentus pateikta [5 diagramoje](#).

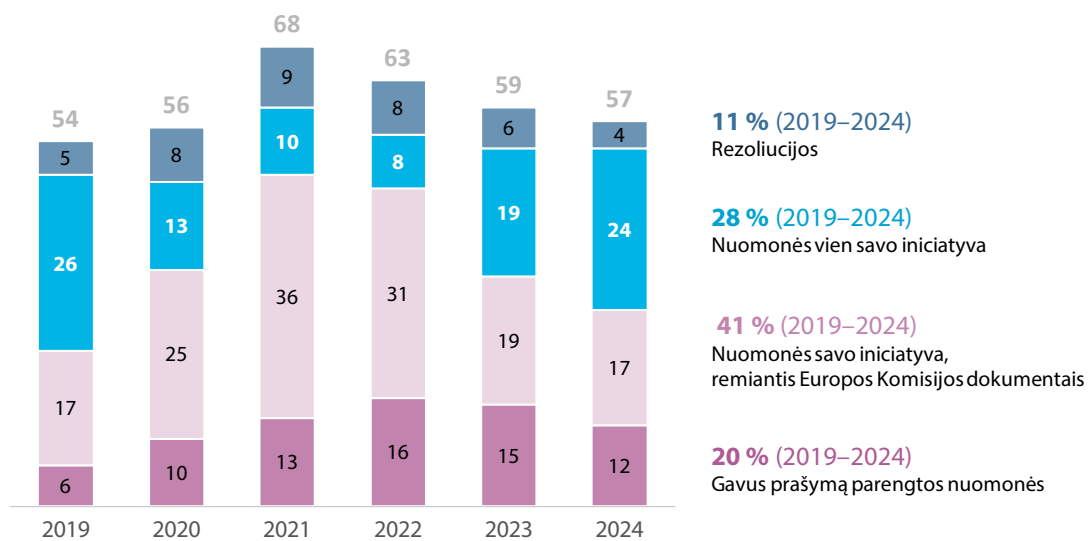
³ SESV 304 ir 307 straipsniai.

5 diagrama | EESRK ir RK išdirbiai, 2019–2024 m.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas



Europos regionų komitetas

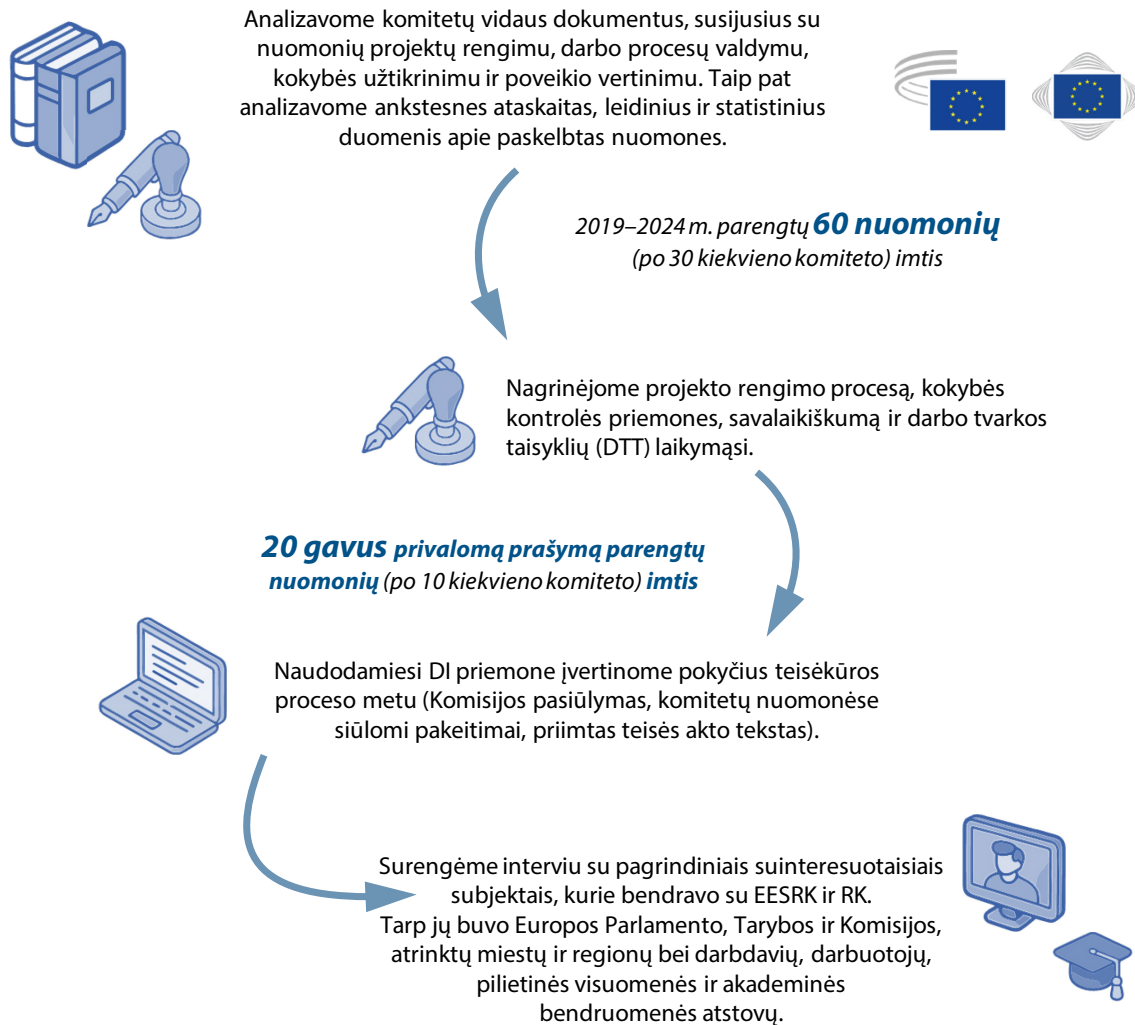


Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK ir RK dokumentais.

Audito apimtis ir metodas

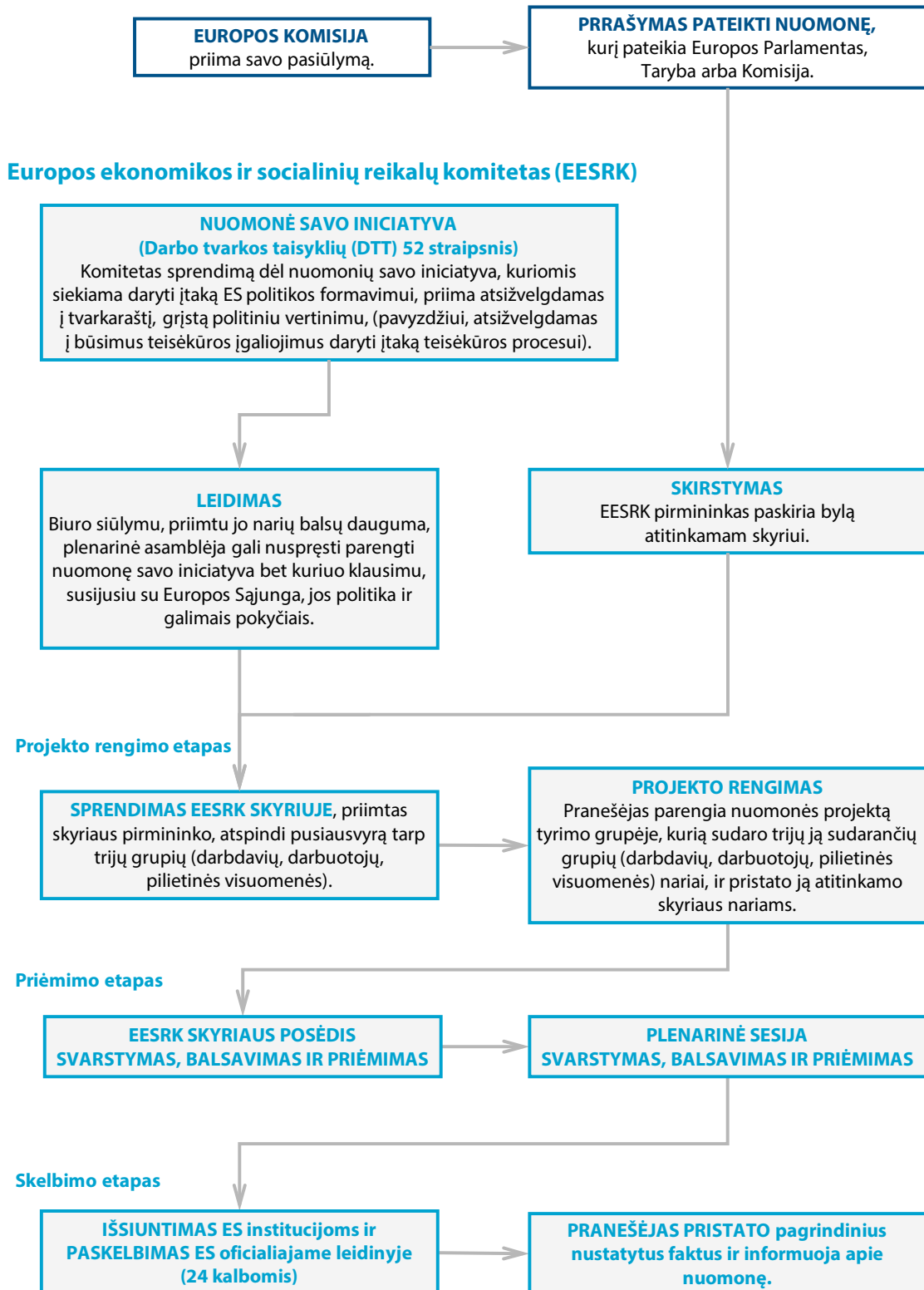
- 12** Mūsų audito metodika atitinka Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) paskelbtus tarptautinius audito standartus. Mūsų auditas apėmė procesus, kuriuos EESRK ir RK taikė 2019–2024 m. rengdami nuomones. Tikrinome visų rūšių komitetų nuomones ir visus jų rengimo aspektus – nuo komitetų strateginio planavimo iki jų darbo poveikio. Tiesiogiai netikrinome komitetų nuomonių turinio. Komiteto nariai yra atsakingi už nuomonių rengimą. Pagalbą jiems teikia administracijos darbuotojai kartu su ekspertais (EESRK vadinamais patarėjais).
- 13** Atsižvelgiant į išskirtinį komitetų darbo pobūdį, jų išlaidų analizė pagal jų rengiamų nuomonių skaičių nebūtų prasminga. Todėl daugiausia dėmesio skyrėme jų pagrindiniam darbui, kuriuo siekiama prisidėti prie dalyvaujamosios demokratijos ES lygmeniu, ir įvertinome abiejų patariamųjų organų naudojamus procesus, skirtus padėti:
- rengti kokybiškas ir paveikias nuomones;
 - pateikti nuomones laiku, kad būtų prisidėta prie teisėkūros proceso;
 - analizuoti, kaip instituciniai suinteresuotieji subjektai atsižvelgia į jų nuomones teisėkūros proceso metu.
- 14** Pagal mūsų audito metodą buvo derinama bendra dokumentų peržiūra, imties analizė ir darbas vietoje. Atrinkome po 30 kiekvieno komiteto nuomonių, skirtingų pagal rūšį, politikos sritis ir metus per 2019–2024 m. Parlamento kadenciją. **6 diagramoje** parodytas audito darbas, atliktas siekiant gauti įrodymų mūsų pastaboms.

6 diagrama | Atliktas audito darbas



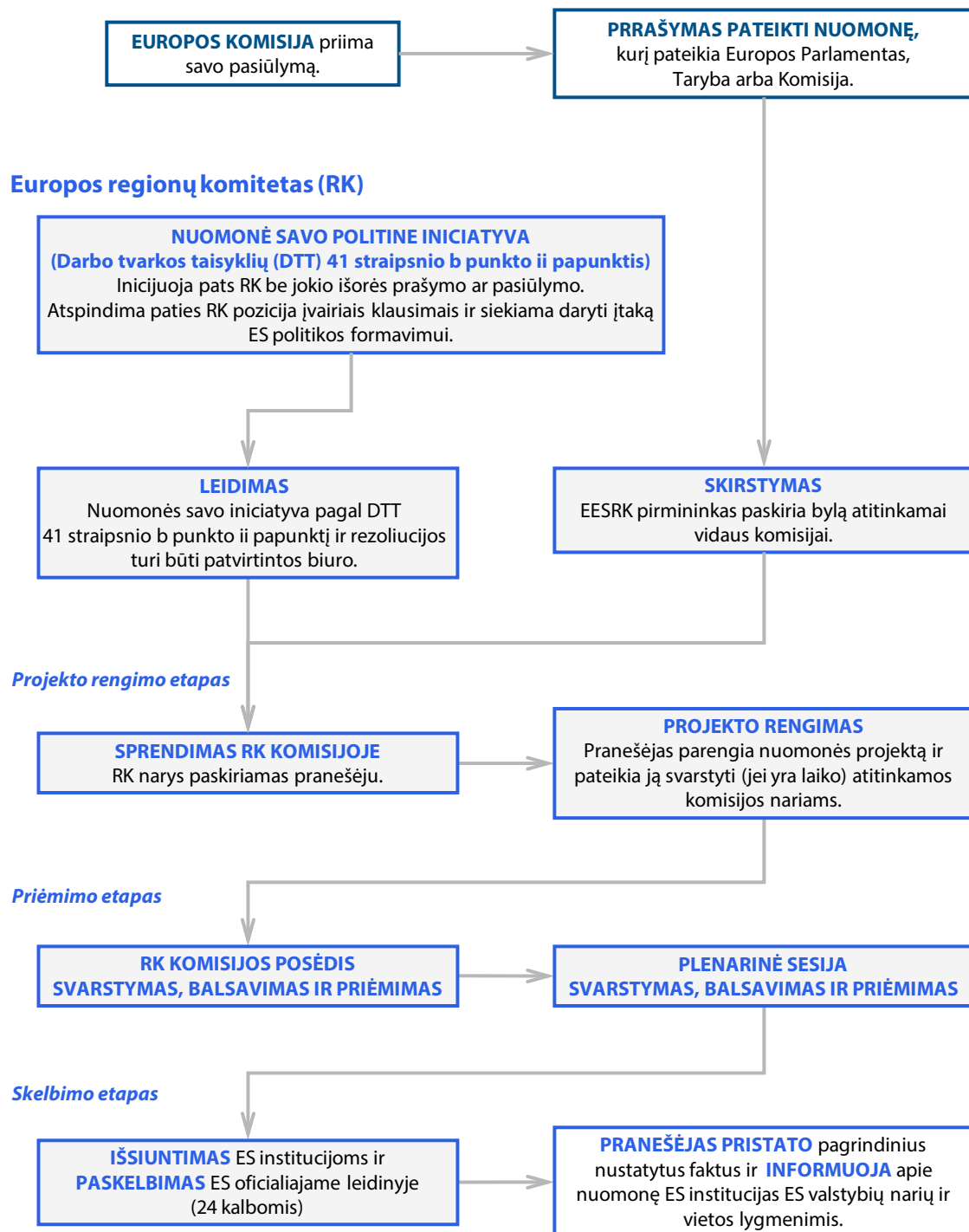
Šaltinis: Audito Rūmai.

II priedas. EESRK nuomonių projektų rengimo ir priėmimo procesai



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK dokumentais.

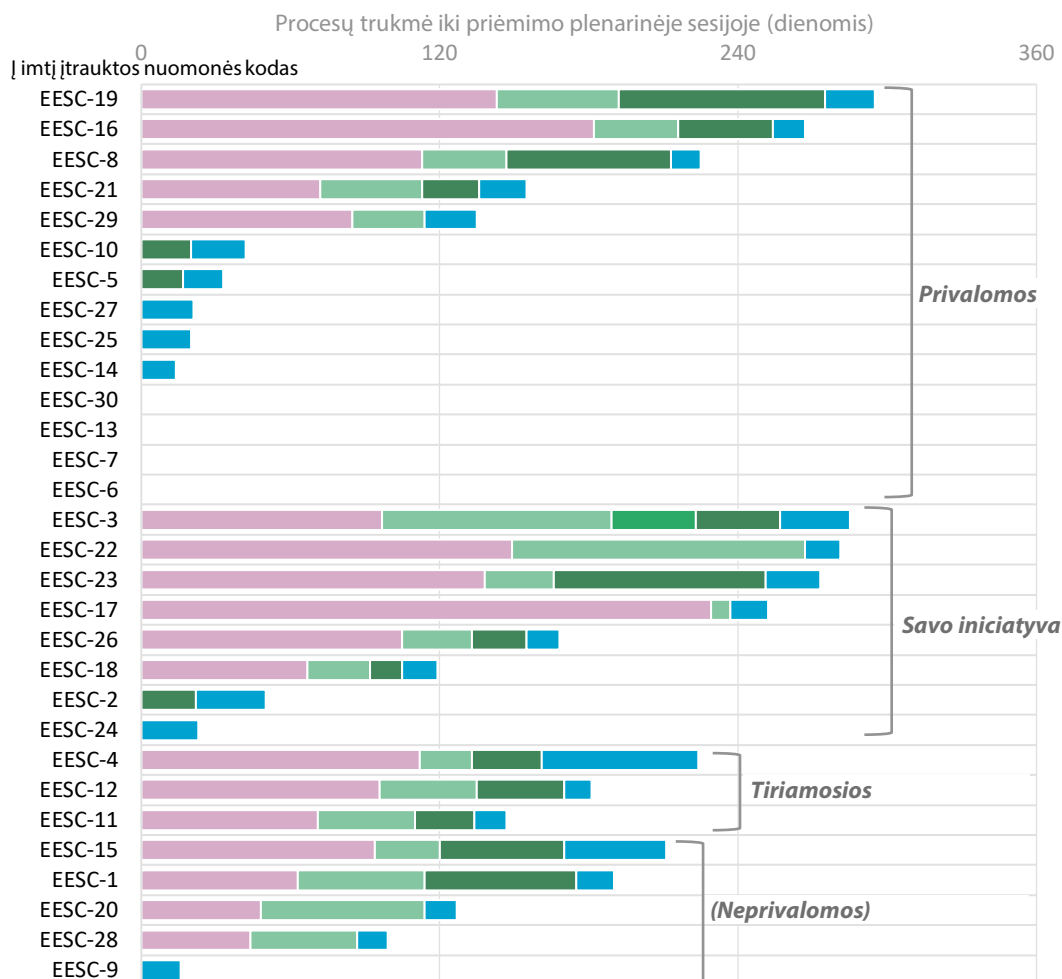
III priedas. RK nuomonių projektų rengimo ir priėmimo procesai



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis RK dokumentais.

IV priedas. Iki atrinktos nuomonės priėmimo plenarinėje sesijoje praėjęs laikas

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)



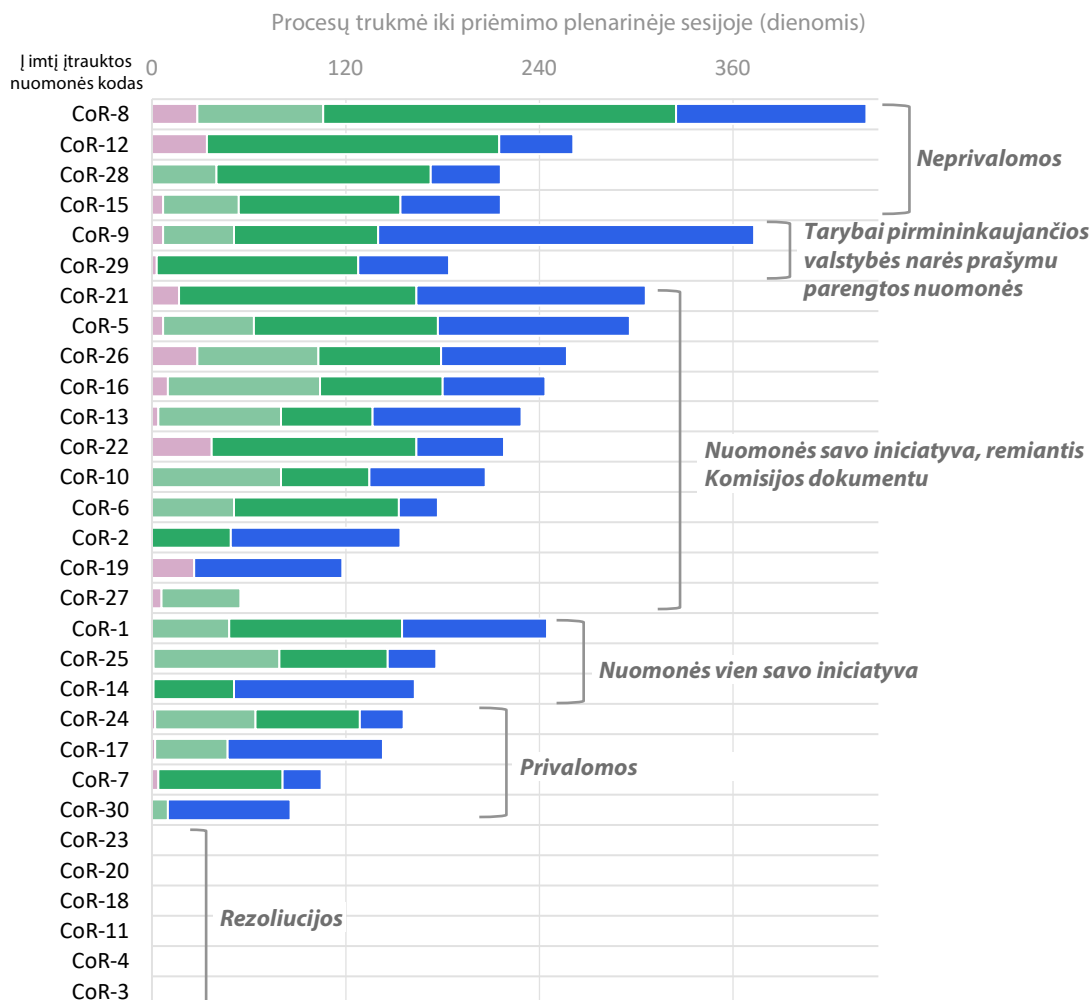
Trukmė dienomis:

- iki paskyrimo į pirmąjį tyrimo grupės (TG) posėdį
- nuo pirmojo iki antrojo TG posėdžio
- nuo antrojo iki trečiojo TG posėdžio
- nuo paskutinio TG posėdžio iki priėmimo skyriuje
- nuo priėmimo skyriuje iki priėmimo EESRK plenarinėje sesijoje

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK intimi.

V priedas. Iki atrinktos nuomonės priėmimo plenarinėje sesijoje praėjęs laikas

Europos regionų komitetas (RK)



Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis RK imtimi.

VI priedas. Nuomonių savo iniciatyva, galimai prisidėjusių prie teisės aktų pakeitimų, pavyzdžiai

1 langelis

RK nuomonė dėl atokiausių ES regionų

2020 m. gruodžio 10 d. RK priėmė [nuomonę savo iniciatyva dėl atokiausių regionų](#).

2021 m. gegužės 12 d. Europos Komisija paskelbė ketinanti peržiūrėti ES strategiją dėl atokiausių regionų, atsižvelgdama į RK rekomendacijas, pateiktas nuomonėje. 2021 m. spalio 4 d. Europos Parlamentas [šiuo klausimu priėmė pranešimą savo iniciatyva](#), kuriame atsižvelgta į RK nuomonę.

2022 m. gegužės 3 d. Komisijos priėmė atnaujintą strategiją „[Pirmenybė žmonėms, tvaraus ir integracinio augimo užtikrinimas, ES atokiausių regionų potencialo atskleidimas](#)“. Naujojoje strategijoje pabrėžiami atokiausiems regionams visose ES politikos srityse individualiai taikomi ir konkrečioms vietovėms pritaikyti metodai, raginama remtis atokiausių regionų išskirtinumu, pavyzdžiui, biologine įvairove, mėlynąja ekonomika ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialu ir pripažįstamos naujos aplinkybės po pandemijos.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis RK, Komisijos ir Europos Parlamento dokumentais.

2 langelis

RK nuomonės dėl įperkamo būsto

2017 m. gruodžio 1 d. RK priėmė nuomonę „[Europos būsto darbotvarkės kūrimas](#)“, kurioje primygtinai ragina imtis veiksmų dėl įperkamo būsto ir visų pirma parengti ES būsto darbotvarkę aktyviai dalyvaujant vietos ir regionų lygmeniui.

Įperkamo būsto iniciatyva pradėta įgyvendinti 2020 m. spalio mėn. įgyvendinant Europos Komisijos strategiją „Renovacijos banga“, kuria siekiama visoje ES sukurti 100 pavyzdinių renovacijos rajonų.

2024 m. balandžio mėn. RK priėmė dar vieną nuomonę „[Išmanus, tvarus ir įperkamas būstas kaip priemonė vietos valdžios institucijoms spręsti įvairius uždavinius](#)“. Nuomonėje pasisakoma už bendrą, daugiapakopę, įvairius suinteresuotuosius subjektus apimančią *ES būsto darbotvarkę*, kuria būtų koordinuojama politika, finansavimas ir modeliai visais valdžios lygmenimis.

[2024–2029 m. politinėse gairėse](#) Pirmininkė U. von der Leyen paskelbė, kad naujoji Europos Komisija pateiks pirmąjį Europos įperkamo būsto planą, kuriuo siekiama padėti spręsti skubią būsto krizę, su kuria visoje ES susiduria milijonai žmonių, negalinčių gauti tinkamo būsto už prieinamą kainą. Atsižvelgiant į 2024 m. RK raginimą, paskirtojo Komisijos nario, atsakingo už energetiką ir būstą, portfelyje pabrėžta, kad reikia daugiapakopių ir daugiašalių dialogų, ir pateiktas [Europos įperkamo būsto planas](#), skirtas energijos nepritekliaus ir tvaraus būsto problemai spręsti, kartu nurodant Komisijos ketinimą peržiūrėti platesnius kriterijus atitinkančių investicijų į būstą tinkamumą finansuoti pagal ES valstybės pagalbos taisykles („socialinis“ ir „įperkamas“ būstas). Be to, 2024 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamentas įsteigė Specialųjį komitetą būsto krizės Europos Sąjungoje klausimais (HOUS), kuris turi 12 mėnesių trukmės įgaliojimus¹ pasiūlyti sprendimus dėl deramo, tvaraus ir įperkamo būsto.

2025 m. gegužės mėn. RK priėmė dar vieną nuomonę „[Miestų ir regionų vaidmuo įgyvendinant ES įperkamo būsto planą](#)“, kurioje išdėstė vietos ir regionų valdžios institucijų atsaką ir reikalavimus, susijusius su būsimo ES įperkamo būsto planu, ir pabrėžė aktyvaus subsidiarumo svarbą šioje politikos srityje, kurioje kompetencija visų pirma priklauso nacionaliniam, ypač vietos ir regionų lygmeniui. Tai paskatino glaudų RK ir Europos Parlamento HOUS komiteto bendradarbiavimą, visų pirma RK dalyvavimą aukšto lygio diskusijoje, kuria pradedamas bendras Europos Komisijos ir Europos Parlamento renginys, kuriuo 2025 m. kovo 25 d. pradėtos viešos diskusijos „[Įperkamas būstas: siekiant įveikti būsto krizę ES](#)“, ir RK dalyvavimą gegužės 6 d. HOUS komiteto posėdyje vykusioje diskusijoje su HOUS pirmininku ir nariais.

Komisija siekia toliau bendradarbiauti su Europos investicijų banko grupe, Europos nacionaliniais skatinamojo finansavimo bankais ir tarptautinėmis finansų įstaigomis, kad būtų sukurta nauja [europinė investavimo į įperkamą ir tvarų būstą platforma](#).

¹Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis RK, Komisijos ir Europos Parlamento dokumentais.

3 langelis

EESRK nuomonė dėl visuotinės galimybės gauti būstą

EESRK priėmė nuomonę savo iniciatyva „[Visuotinė galimybė gauti deramą, tvarų ir įperkamą būstą ilguoju laikotarpiu](#)“, kurioje pasisakoma už visuotinę galimybę gauti deramą, tvarų ir įperkamą būstą. Nuomonė savo iniciatyva buvo aptarta devynių narių tyrimo grupėje EESRK Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyriuje ir priimta 2020 m. rugsėjo 16 d. EESRK plenariniame posėdyje.

Pagrindinė nuomonės mintis buvo raginimas parengti Europos būsto veiksmų planą, o po to, kai nuomonė buvo aktyviai propaguojama ir imtasi su ja susijusių tolesnių veiksmų, šį veiksmų planą Komisija priėmė 2025 m. gruodžio 16 d.

EESRK rengė aukšto lygio konferencijas ir aktyviai dalyvavo ministrų susitikimuose skirtingoms šalims paeiliui pirmininkaujant ES. Šių pastangų rezultatas – 2024 m. kovo 5 d. priimta [Tarybos Lježo deklaracija](#), kurioje EESRK pavesta kartu su Parlamentu, Komisija ir RK surengti metinį ES aukščiausiojo lygio susitikimą būsto klausimais. Šis įsipareigojimas buvo sustiprintas [Pirmininkės U. von der Leyen 2025 m. pranešime apie Sąjungos padėtį](#), pabrėžiant EESRK įtaką ES politikos darbotvarkėms.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK, Komisijos ir Europos Parlamento dokumentais.

¹ P10_TA(2024)0066.

4 langelis

EESRK nuomonė „Raginitas parengti ES mėlynąjį kursą“

2023 m. spalio mėn. EESRK priėmė nuomonę savo iniciatyva „Raginitas parengti ES mėlynąjį kursą“, kurioje raginama keisti požiūrį siekiant, kad vandens klausimas būtų sprendžiamas visose ES politikos srityse. Raginitas apėmė pirmininko deklaraciją dėl ES mėlynojo kurso, kuri buvo grindžiama devyniomis kompleksinėmis nuomonėmis savo iniciatyva dėl vandens, kurias parengė keli skyriai ir koordinavo EESRK Pramonės permainų konsultacinė komisija.

EESRK deklaracijoje raginama paskirti už hidrologinį atsparumą atsakingą Komisijos narį (21 veiksmas) ir paskelbti Europos hidrologinio atsparumo strategiją.

EESRK dėl šios iniciatyvos nuo pat pradžių glaudžiai bendradarbiavo su Europos Parlamentu: 2023 m. spalio mėn. EESRK ir 36 Europos Parlamento nariai kartu pasirašė bendrą laišką, kuriame ES valstybių ir vyriausybių vadovai raginami remti ES mėlynąjį kursą kaip naujos Europos Komisijos kadencijos darbotvarkės dalį. Pasikeitus nuomonėmis su EP grupės vandens klausimais ir Aplinkos, klimato ir maisto saugos (ENVI) komitetu, 2025 m. gegužės mėn. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl hidrologinio atsparumo strategijos pateikiamos tiesioginės nuorodos į EESRK darbą (pavyzdžiui, 19 punkte dėl pramonės politikos).

EESRK raginitas suteikė stiprų postūmį paskirti už hidrologinį atsparumą atsakingą Komisijos narį (pagal mėlynojo kurso deklaraciją) ir 2025 m. birželio mėn. paskelbti Europos hidrologinio atsparumo strategiją.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EESRK, Komisijos ir Europos Parlamento dokumentais.

Santrumpos

Santrumpa	Reikšmė (paaiškinimas)
DTT	darbo tvarkos taisyklės
EBPO	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
EESRK	Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas
NVO	nevyriausybė organizacija
RK	Europos regionų komitetas
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

Žodynėlis

Terminas	Apibrėžtis (paaiškinimas)
biuras	EESRK arba RK narių grupė, nustatanti politinius prioritetus ir prižiūrinti jų įgyvendinimą
darbo tvarkos taisyklės	gairių arba nurodymų, kuriais reglamentuojama, kaip organizacija vykdo savo veiklą, rinkinys
komisija	vienas iš šešių RK vidaus organų, atsakingų už teisinį parengiamąjį darbą, kuriuo grindžiamos nuomonės; kiekvieno iš jų darbas apima įvairias vietas ir regionų valdžios institucijoms svarbias sritis
pagrindinis veiklos rezultatų rodiklis	kiekybinis matas, kuriuo parodoma, koku mastu veiklos rezultatai atitinka pagrindinius tikslus
prašymas pateikti nuomonę	kai kalbama apie EESRK ir RK, tai oficialus kitos ES institucijos prašymas parengti nuomonę dėl konkretaus politinio pasiūlymo, teisės akto projekto ar kitos temos
rezoliucija	kai kalbama apie EESRK ir RK, tai politinis pareiškimas, kuriame išreiškiama bendra organo pozicija svarbiu politiniu, instituciniu ar socialiniu klausimu
skyrius	vienas iš šešių EESRK vidaus organų, atsakingų už teisinį parengiamąjį darbą, kuriuo grindžiamos nuomonės; kiekvieno iš jų darbas apima konkrečias temines sritis
tyrimo grupė	EESRK vidaus organas, kurį sudaro darbdavių, darbuotojų ir pilietinės visuomenės atstovai ir kuris atsakingas už nuomonių projektų rengimą

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto atsakymai

<https://www.eca.europa.eu/lt/publications/sr-2026-12>

Europos regionų komiteto atsakymai

<https://www.eca.europa.eu/lt/publications/sr-2026-12>

Chronologija

<https://www.eca.europa.eu/lt/publications/sr-2026-12>

Audito grupė

Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose pateikiami Audito Rūmų atliktų auditų, susijusių su įvairių sričių ES politika ir programomis arba su konkrečių biudžeto sričių valdymo temomis, rezultatai. Audito užduotis Audito Rūmai atrenka ir parengia taip, kad jos turėtų kuo didesnį poveikį, atsižvelgdami į neveiksmingumo ar neatitikties riziką, susijusių pajamų ar išlaidų lygį, būsimus pokyčius ir politinį bei viešąjį interesą.

Šį veiklos auditą atliko Audito Rūmų nario Jano Gregoro vadovaujama V audito kolegija „Sąjungos finansavimas ir administravimas“. Auditui vadovavo Audito Rūmų narė Katarína Kaszasová, jai padėjo kabineto vadovas Jamesas Verity ir kabineto atašė Iveta Turčanová, pagrindinis vadybininkas Colmas Frielas, užduoties vadovas Attila Horvay-Kovacsius, auditoriai Nita Tennilä ir Piotras Zychas. Kalbinę pagalbą teikė Jennifer Schofield. Diagramas parengti padėjo Jesúsas Nieto Muñozas.



Iš kairės į dešinę: Nita Tennilä, Iveta Turčanová, Attila Horvay-Kovacs, James Verity, Katarína Kaszasová, Piotr Zych, Colm Friel, Jennifer Schofield ir Jesús Nieto Muñoz.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2026

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenciją](#). Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius. Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiesiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų domeno „europa.eu“ svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Viršelio nuotrauka: © Europos Sąjunga; šaltinis: Audito Rūmai.

1. 5 diagrama: © lėktuvo piktograma iš [stock.adobe.com](https://stock.adobe.com/lu_en/images/black-airplane-icon-collection-set-of-black-plane-silhouette-icon/614668220) (https://stock.adobe.com/lu_en/images/black-airplane-icon-collection-set-of-black-plane-silhouette-icon/614668220)
2. I priedo 2 ir 3 diagramos: trys mėlynos piktogramos iš www.flaticon.com
3. I priedo 4 diagrama: žalia piktograma iš www.flaticon.com
4. I priedo 6 diagrama: © stock.adobe.com (rinkinio kodai: 1764938439 ir 1764923279)

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

HTML	ISBN 978-92-849-7275-3	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/0830656	QJ-01-26-017-LT-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7276-0	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/1204518	QJ-01-26-017-LT-N

KAIP CITUOTI

Europos Audito Rūmai, [Specialioji ataskaita 12/2026](#) „ES patariamieji organai. Nuomonių rengimo procesai nustatyti, tačiau jas pateikti laiku ir įvertinti poveikį tebėra iššūkis“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2026 m.

ES institucinėje struktūroje Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Europos regionų komitetas teikia nuomones dėl siūlomų ES teisės aktų. Pirmasis atstovauja darbdaviams, darbuotojams ir pilietinės visuomenės organizacijoms, o antrasis – išrinktoms vietos ir regionų valdžios institucijoms, taip remdami dalyvaujamąjį valdymą. Tikrinome, ar šie komitetai laiku teikia aktualias ir kokybiškas nuomones ir veiksmingai vertina jų poveikį. Nustatėme, kad abu komitetai turi kokybės valdymo procedūras, kurios padeda rengti jų nuomones, tačiau yra ekspertų atrankos trūkumų. Kadangi vėluojama rengti nuomones, kartais gali sumažėti jų įtaka sprendimų priėmimui, o stebėsenos sistemose akcentuojami išdirbiai ir matomumas, o ne sistemingai vertinama, ar nuomonės daro įtaką teisės aktų projektams.

Audito Rūmų specialioji ataskaita pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą.



EUROPOS
AUDITO
RŪMAI



Europos Sąjungos
leidinių biuras

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklausos: eca.europa.eu/lt/contact
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Socialiniai tinklai: @EUauditors